

Nepriklausoma

Lietuva

This paper was mailed
Wednesday, January 9, 1991

LITHUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 1. (51-ji metai)

1991m. SAUSIO - JANUARY 9 d.

• DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4 • Tel: 366-6220 • 50 c.

NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME VISIEMS. ŠIAPUS IR ANAPUS ATLANTO, SVEIKINUSIEMS MŪSŲ LAIKRAŠTĮ ŠVENČIŲ PROGA. TEGUL ŠIE METAI BŪNA GERI VISIEMS!

ĮVYKIŲ APŽVALGA

b.n.

NEDUODA DUOKLĖS KREMLIUI

Š.m.sausio mėn. 5 d. Boris Jeltsin'as atsisakė Gorbachio'o bandomam išlaikyti Centriniam biudžetui mokėti Rusijos Respublikos duoklę ir pasirinko pasilaikyti virš 50 milijonų dolerių /skaičiuojant kanadietišku kursu/, nes nepajėgianti jų perleisti Maskvai.

Šis nutarimas, nesutinkantis su Kremliaus reikalavimais, vėl meta iššūkį, ar Gorbachio'as sugebės finansiniai išlaikyti gynybą, subsidijuoti nuostolį nešančias įmones ir tuo pačiu tebeilaikyti vientisą Sovietų Sąjungą, kokia ji dabar yra.

Be Rusijos Respublikos kooperavimo, beveik tikra, kad Gorbachio'ui tai nepavyks, nežinurint jam, kad ir ne labai noromis suteiktų "ypatingų prezidentinių galių".

Nors M.Gorbachio'as susirinkime skelbė, kad su (kaip rašo) 15-kos respublikų vadovais susitaręs praeitą savaitę Federacijos Taryboje dėl laikino ekonominio bendradarbiavimo 1991 metams ir todėl galėsiančią vykdyti centrinių ekonominių planų šiemetams - Jeltsin'as pareiškė: VISOS TRYS BALTIJOS RESPUBLIKOS - LIETUVA, LATVIJA ir ESTIJA - neprišidės prie centrinio biudžeto. Vietoj to darys atskirus ekonominius susitarimus su kitomis respublikomis.

• M.Gorbachio'as paskelbė, kad būtų išdalinta privatiems žemdirbiams iki 50.000 kvadratinų km. žemės, desperatiškai bandydamas pakelti žemės ūkio produktų gamybą.

Manoma, kad žemė bus atiduodama su sąlyga, kad bus ji galima perleisti žemdirbių vaikams, bet nebus galima parduoti.

• Per VILNIAUS RADIJĄ buvo pranešta, kad nežinomomis aplinkybėmis žuvo Lietuvos min.p-ks K.Prunkienės pavaduotojo Romualdo Ozolo sūnus.

CBC KONTAKTUOJA MUSŲ LAIKRAŠTĮ GORBACHIO'UI SUARŠĖJUS

1990 m. gruodžio mėn. 20 d. CBC Radijo stotis Montrealyje "Phone In" programoje svarstė dramatišką Ševardnadzės atsisakymą ir Gorbachio'o likimą.

Pagrindiniu referentu buvo pakviestas Quebec'o Universiteto profesorius, 1989 m. buvęs Vilniuje ir ten susipažinęs su politine padėtimi ir są-

JŪDŽIO veikla.

Toje programoje pasisakyti buvo kreiptasi ir į "NL" Redakciją. Redaktorius tuo metu negalėjęs tą valandą dalyvauti, kalbėjo dr.Henrikas Nagys. Taip pat į programą įsijungė vienas lietuvis (pavardė nežinoma) ir dar vienas pabaltietis, atrodo, estas.

Bendrai imant, tik vienas vienintelis, į tą programą atsiliepęs, buvęs Lietuvos gyventojas, komunistas nelietuvių tautybės, bandė suniekinoti Pabaltijo valstybes ir išaukštinti komunizmą. Programos koordinatoriaus paklaustas, kodėl jis 1972 m.(kaip pats pasisakė) atvyko į Kanadą, atsakė, padaręs klaidą, bet vis dėlto, nemanęs grįžti į Sovietų Sąjungą.

Tos pačios dienos-gruodžio mėn. 20 d.-vakarinėje žinių programoje CTV pranešė pasikalbėjime su Henry Kissinger'iu, pažymėjo, kad Lietuvos AT p-kas Vytautas Landsbergis įspėjo Vakarų valstybes, jog reakcinės jėgos priverstus pasitraukti Ševardnadzė, graso visai SSSR užsienio politikai, įskaitant ir Persų įlankos situacijai.

CBC TV "Newsworld" programoje buvo parodyta Kazimiera Prunskienė, kuri įspėjo Vakarų, jog Lietuvoje yra galimas Sovietų kariuomenės smurtas, nes vieninteliame uostamiestyje (tikriausiai, Klaipėdoje, Red.), okupaciniai daliniai pradėjo įtartinus judėjimus.

6 val.vakare "Mac Neal & Lehrer" žinių programoje buvo rodomi Lietuvos apsaugos daliniai, žygiuojantys su vėliava, neapginkluoti, Vilniaus gatve.

Gruodžio mėn. 27 d. tarptautinėse žiniuose buvo pranešta, jog kovotojo už Žmogaus Teises, disidento A.Sacharov'o našlė Jelena Bonner pasikalbėjime su žurnalistais, įspėjo Vakarų, kad paremtų respublikas, o ne Gorbachio'ą ir Kremlių, žengiančius į diktatūrą.

Geriausia gruodžio mėn. pabaigos žinia - kad net Albanija, paskutinis komunistinis kraštas, galų gale, nuėmė Stalino paminklą iš viešumos...

NEPAVYKO PUČAS HAITI VALSTYBĖJE

Po dvi valandas trukusio susišaudymo, Roger Lafontant (kurį laiką gyvenęs Montrealyje) su kitais žiauraus Duvalier šeimos režimo krašte šalininkais, paskelbė, kad perėmė valdžią iš labai mėgiamo, gruodžio 16 d. demokratiškai išrinkto prez.Rev.Jean-Bertrand Aristid'o.

Jis buvo priverstas paskelbti atsistatydinimą. Tačiau pučas nepavyko. Kariuomenė palaiko krašte tvarką.

PASTABOS IŠ LIETUVOS APIE LIETUVOS BŪVĮ

Kiek jau sykių pilni grėsmės debesys kybojo virš mūsų galvų. Įpratome būti bauginami, įpratome gyventi taip, lyg Sovietų Sąjunga būtų ne pašonėje, o kur nors kitoj pusėj pusiaujo. Štai ir šiandien, gruodžio 18 d., Kremliuje susirinkę sovietų deputatai - bebaigia susivienyti KGB ir armijos generolai su šlovingiausios pasaulyje komunistų partijos senbuviais į kumštį, - regis, pasiryžo pagaliau trinkelėti. Ir pats Nobelio premijos laureatas, nežinia ar savo noru, ar į kampa kaip pelė išpėstas, maloniai aniems antpečiuotiems vadeles perduoda. Padarytas ir dar vienas - tiesiog sakralinis totalitarinėms valstybėms aktas - atrasti ir įvardinti kaltieji. Pats Prezidentas, per pertraukėlę išlindęs į plačiuosius Kremliaus koridorius ir apspistas žurnalistas, labai nedviprasmiškai baksnodamas pirštu aiškina, kad dėl suirutės ir bado, dėl valdžios negalių, dėl nusikalstamumo epidemijos ir sabotažo kalti separatistai respublikose, klasta ir apgaule valdžią užgrobė. Ir liaudis to nepakęs.

Mums, gyvenantiems čia, ta terminologija puikiai pažįstama - kai tokia liaudis ima ko nors nepakęsti, atsiranda daug viela aptvertų salų Sibiro plotuos, atsiranda grupiniai kapi Katynėje, Červenėje ir daugybėje vietų, kurių mes nežinome, ir iš tikro, atsiranda tokia liaudis, kuri sušėdė mūsų kraują nuo revolyucinio vamzdžio, žiūrėk, jau vėl ji traukia iš savo stalčiaus. Išties, nelinksmi pamąstymai, bet optimizmui ypatingo pagrindo lyg ir nesimato, kai esalonais į Lietuvą gabenamos vis naujos tankų ir šarvuotųjų gurguolės, dabar jau tikriausiai ne tik psichologinei atakai, kai Rygoj naktį driokstelėja provokaciniai sprogimai prie karinio garnizono vartų, prie vado paminklo ir prie kompartijos buveinės langu, o Kremliaus propagandistų armija tuoj pat sukelia deramą isteriją. Grojama tiksliai, kaip iš gaidų, tik ar užteks natų iki finalo?.. Ar įmanoma priversti klausytis tokio koncerto vienasyk nusivylusius šitokia muzika, kai net patiklus čiukcia, elnių ganytojas, ima ir nusispjauja į tą pusę, iš kurios taip pompastiškai ir iškilmingai ataidėdavo Kremliaus kurantai.

O kas gi vyksta pačioj Lietuvoj, labiausiai "prasikal-tusioj" dėl šitos apokaliptinės sumaisties? Vargu, ar koks pašalietis, atvykęs iš tolimo užsienio, mūsų politinėj panoramoj pastebėtų kokių ypatingų niuansų ir įtampos ženklų. Parlamentas dirba kaip dirbęs, svarsto kitų metų biudžeto sandaros ir Valstybės kontrolės įstatymus, net nedvejodams, kad bus tie kiti metai ir bus valstybė - tik jau su savo policija, su savo krašto ir sienų apsauga, su nusikaldintais savais pinigais. Vyriausybės atstovai, nevyndami žodžių į vatą, pranešė, kad metų pradžioj trigubai ar keturgubai kils kainos viskam, beveik be išimties. Dalis kainų bus laisvos ir staigiu mostu bus įjungtas rinkos mechanizmas. Pamatysim, ar pradės jis veikti, ar neužsikosės ir neuždus, bet radikalaus žingsnio visi jau seniai laukia nesulaukia. Ilgainiui juk gali prapulti tas gražus pasiryžimas diržus susiveržti, o to tik ir laukia Nepriklausomybės priešininkų brigados, zujančios po rajonus, gąsdinančios ir agituojančios jau gerokai nuvargusius žmogelius, kad geriau būsią sugrįžti dabar į Sovietų Sąjungos glėbį prie bendro lovio, į kurį kone visas pasaulis meta skanaus maisto davinius. Visai neseniai spaudoj aptikau labai gražų pasakymą "Lietuvio du kartus neapgausi", tai tuo reikia ir viltis. Antra vertus, toks radikalus žingsnis gal padės išsklaidyti tą nemaloną nesantaiką tarp Parlamento ir Vyriausybės, tą abipusį kaltinimų dėl neveiklumo ir menkos kompetencijos srautą. Ir vieni, ir kiti turės puikią progą parodyti savo sugebėjimą ir greitai mąstyti, ir greitai veikti. Tada tikriausiai ir taps galutinai aišku, kas ko buvo vertas.

Tai tokia nedviprasmiška, paskutinė Advento savaitė. Jau įpratome, kad didžiosioms mūsų religinėms šventėms Kremlius vis atsiunčia "įstabių" netikėtų dovanų. Sunku pasakyti, ar bus išimtis šiųmetinės Kalėdos. Net patys drąsiausi ir išmintingiausi mūsų rytų kaimynų žinovai nebesiryzta prognozuoti jo rytdienos, nes sveikas protas ir logikos dėsniai bejėgiai prieš fenomenus, kuriuose nei vieno, nei antro nėra, kaip tikriausiai nėra ir tos rytdienos.

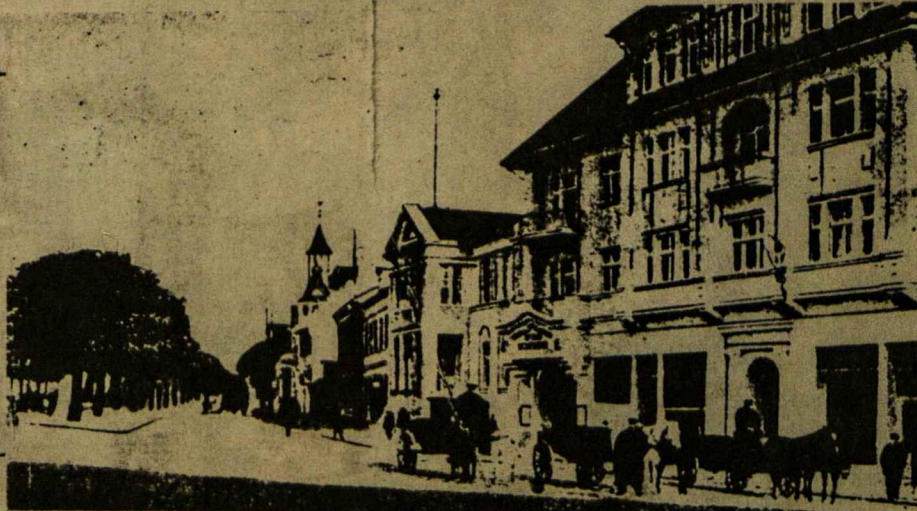
Liudvikas Jakimavičius
Vilnius, 1990 m. gruodžio 19 d.

Praneša ELTA:

JAV SPAUDOS KOMENTARAI APIE ESBK KONFERENCIJĄ

Amerikos spauda dvejopai komentavo apie Pabaltijo Užsienio reikalų ministrų neįleidimą į ESBK posėdžius Paryžiuje. Kai kurie žurnalistai teisingai šį veiksmą, nes, esą, svarbiausia sustabdyti Sovietų Sąjungos byrėjimą; kiti atsiliepė labai kritiškai.

THE NEW YORK TIMES lapkričio 21 dienos laidoje

Aleksandro gatvė Klaipėdoje 19-tame šimtmetyje

ŠIS TAS APIE KLAIPĖDOS KRAŠTĄ:

1923 m. sausio mėn.15 d. Klaipėdos Kraštas prisijungė prie Nepriklausomos Lietuvos ir nuo to laiko šiuo laiku buvo kilęs jo kultūrinis ir ekonominis gyvenimas. Žydėjimo laikotarpis staigiai baigėsi HITLERIUI jėga atėmus Klaipėdą ir Kraštą nuo Lietuvos ir įjungus jį į Vokietijos Reichą.

II-jo Pasaulinio karo metų Klaipėdos miesto prekyba visiškai sunykė ir uostas buvo naudojamas tikrai hitlerinės Vokietijos povandeninių laivų bazėms.

1944 m. gale ir 1945 m.pradžioje Sovietų kariuomenė užpuolė Klaipėdos miestą, kuris stipriai nukentėjo nuo karo veiksmų. Nuo 1945 m.pakliuvo Sovietų okupacijon kartu su visa Lietuva.

Čia ir vėl yra ir povandeninių laivų bazės, ši kartą - sovietų...

William Safire atpasakoja įvykius Paryžiuje išivaizduotu Gorbachio'o komentaru: "Tas slidus Mitterrand mėgino išmugeliuoti Pabaltijos valstybes į ESBK susirinkimą Paryžiuje kaip svečius, o danai ir islandiečiai jį palaikė, bet aš tai sustabdžiau. Aš jam pasakiau, kad salėje gali būti pabaltiečiai ar Sovietų Sąjunga, bet ne abu. Ir taip prancūzai apgaulingai iškviė Pabaltijo atstovus iš patalpų ir tada jiems užtrenkė duris. Amerikiečiai nudavė to nematantys, nes jų sutarčių sudarinėtojas Baker manė, jog jis jau buvo susitaręs su Ševardnadze, kad jis parems J.T. terminą jėgos panaudojimui prieš Iraką. Aš ir tą sustabdžiau..."

Palankų straipsnį apie pabaltiečius Paryžiuje ("Valstybingumo siekis") NEWSDAY lapkričio 20 dienos laidoje išspausdino dienraščio korespondentė Maskvoje Alison Mitchell, kuri dažnai lankosi Lietuvoje. "Šie baltaplaukiai tiesūs, isididūs ir elegantiški vyrai," - rašo ji apie Pabaltijo ministrus, - "yra didžiosios dilemos ir didžiosios baimės, gaubiančios Paryžiaus konferenciją 'išikūnijimas'. Juos priėmė 'mandagiai', bet nesuteikė jiems nė minimalaus pripažinimo, kurio jie norėjo. Bet jie visiems paaikšino, "kad jų nepriklausomybės siekis neišblės".

RUSIJOS MINISTERIS KRITIKUOJA VAKARŲ POLITIKĄ

Vakarų nepakankamą dėmesį laisvėjančioms respublikoms THE NEW YORK TIMES skiltyse ("Rusija savo balsu", 1990.XI.25) išvalgiai kritikuoja Rusijos Užsienio reikalų ministras Andriej Kozyriov'as.

"Staiga Rusija pradeda kalbėti savo balsu, Sovietų Sąjungos viduje ir už jos ribų. Tą patį daro Ukraina, Pabaltijo valstybės, ir kitos buvusios "blogio imperijos" dalys. Tai erzina tuos, kurie yra įpratę kalbėti vienu, unitarinės supergalybės, vardu.

Kozyriov'as stebisi, kad "tai neramina daugelį žmonių Washington'e, kurie ismoko kaip santykiuoti su "centru" ir nori tai daryti toliau. Naujoji respublikų nepriklausomybė jiems tėra nemaloni šalčio karo pabaigos išdava."

Rusų ministras sako, kad toksai "konservatyvumas" gali būti sveikas dalykas, jei tuomi apsaugojama demokratija ir užtikrinama taikinga kaita. Perspėdamas, kad konservatyvumas gali virsti reakcija ir padėti išardyti visuo-menę, jis klausia: "Ar totalitarizmas vėl atims iš Rusijos ir kitų respublikų žmonių jų tautinį identitetą - ši kartą su Vakarų pagalba?"

Kozyriov'as pabrėžia, jog respublikos neperves visu užsienio politikos reikalų "centrinei" Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministerijai. Suverenios respublikos nesiims atsakomybės už politinius ėjimus, daromus be jų dalyvavimo ir šutikimo. Rusijos respublika jau sudarė dvišales ūkines sutartis su kitomis respublikomis.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS: "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – \$ 22.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamojo mityns nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA

THE LITHUANIAN CANADIAN YOUTH ASSOCIATION
L'ASSOCIATION DES JEUNES CANADIENS-LITUANIENS

VII-tasis PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

VII-tasis PLJ Kongresas jau greitai artėja. Jo ruošos komitetas kartu su Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba jau stipriai dirba, kad suorganizuotų šį svarbų suvažiavimą, kuris įvyks Pietų Amerikoje, nuo 1991 m. gruodžio mėn. 18 d. iki 1992 m. SAUSIO MĖN. 8 d. Kongresas prasideda ARGENTINOJE, Buenos Aires mieste, kurio metu vyks STUDIJŲ DIENOS atstovams. Nuo gruodžio mėn. 28 d. iki Naujų Metų dienos vyks KULTŪRINĖS DIENOS URUGVAJUJE, Montevideo mieste. Kongresas baigiasi BRAZILIOJE, Sao Paulo mieste.

PLJ Kongresas yra puiki proga susipažinti su lietuvišku jaunimu iš visų pasaulio kontinentų ir pasidalinti su jais mintimis apie lietuviškos kultūros išlaikymą įvairiuose gyvenamuose kraštuose. Taip pat tiems, kurie važiuoja kaip atstovai, yra proga išdiskutuoti dabartinę Lietuvos politinę padėtį ir geriau suprasti, kaip išvilioje jaunimas gali aktyviai prisidėti prie įvairių projektų, palengvinančių situaciją mūsų tėvynėje. Taip pat kaip iškelti LIETUVOS VARDĄ mūsų gyvenamuose kraštuose, kas yra nepaprastai svarbu.

Kongrese dalyvauja 120 atstovų iš viso pasaulio ir dar keli šimtai dalyvių (kurie nedalyvauja Studijų Dienose). Šiame kongrese turi dalyvauti dar 10 jaunimo atstovų iš Lietuvos. Tai yra proga sužinoti iš pačio Lietuvos jaunimo apie tai, kas vyksta Lietuvoje ir kaip yra būti jaunuoliu šių dienų padėtyje.

KANADA siunčia 20 atstovų, 3 iš Montrealio. Jau atsirado 3 kandidatai: Andrėja ir Lina Celteriūtės ir Vytenis Jurkus. Jei kas domisi ir nori būti atstovu, prašome kuo greičiau pranešti Vilijai Lukoševičiūtei tel: 733-6583 arba Andrėjai Celteriūtei tel: 678-4427. Atstovu gali būti lietuvių kilmės jaunuolis-lė, tarp 18 ir 35 metų amžiaus, gyvenantis Montrealio apylinkėje.

VISI, kurie galvoja dalyvauti VII-tame PLJ Kongrese, yra kviečiami užpildyti prieš-registracinę anketą (kuria galima pasiimti Aušros Vartų P-jos salėje arba skambinti Vilijai; jau daug kas gavo paštą Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos žiniaraštyje). Užpildytą anketą galima siųsti tiesiai ALVYDUJ SAPLIUI, PLJS-gos valdybos pirmininkui. Ši anketa jus neįpareigoja dalyvauti Kongrese, bet jums duoda teisę gauti siunčiamą informaciją apie Kongresą, ir ruošos komitetas galės tuomet geriau numatyti kiek būtų dalyvių.

Dėl PAPILDOMOS INFORMACIJOS apie Kongresą prašome skambinti VILIJAI (733-6583) arba VIDAI DIRMANTAITEI Toronte (416-233-1732). KLJS

Kairėje :

Interviu Ottawos Lietuvių Bendruomenės priemime, Parlamento rūmuose, 1990 m. gruodžio mėn. 6 d.:

ALBINA ŠIMANSKIENĖ, GRAŽINA LANDSBERGIENĖ, VYTAUTAS LANDSBERGIS ir JUOZAS V. DANYŠ.

Nuotr. V. Prisceplionkos

Toliau :

Kanados parlamento narė PAULINE BROWSE, VYTAUTAS LANDSBERGIS, VIKTORAS NAKAS/vertėjas/ ir D. McGILLIVRAY, Žurnalistų Klubas p-kas.

Nuotr. V. J. Danio

VYTAUTAS LANDSBERGIS OTTAWOJE

J. V. DANYŠ

LIETUVOS AT pirmininko Vytauto Landsbergio kelionė į Šiaurės Ameriką buvo planuojama jau kuris laikas. Abejonių debesėlis kabojo visą laiką, ar Bush'as Persijos lankos konflikto raizgynė ras galimybę priimti Landsbergį, neužrūstinti Sovietų, kai visos didžiosios Vakarų valstybės visokiais būdais stengiasi išlaikyti Gorbachiovą Sovietų Sąjungos lyderio kėdėje.

Prisitaikant prie paskirtųjų datų - su Kanados min.p-ku Brian Mulroney (praeitų metų gruodžio mėn. 6 d., su JAV prez. Bush'u - gruodžio mėn. 10 d.) - Kanadoje Landsbergis praleido 4 dienas. Amerikoje dėl sutartų jau anksčiau derybų datos su Maskva, vizitą teko sutrumpinti.

LIETUVOS vyriausybės narių piligriminės kelionės susitikti su Vakarų valstybių vadovais kukliai pradėjo AT vicep. Bronius Kuzmickas, atvykęs į Ottawą 1990 m. balandžio mėnesį į labai neformalų Kanados Baltų Federacijos metinį vakarą Parlamento rūmuose, Kanados Lietuvių Bendruomenės kvietimu. Bet nekurie formalūs sutikimo ženklai iš Kanados vyriausybės pusės buvo labai riboti.

Iki NPERIKLAUSOMYBES ATSTATYMO PASKELBIMO 1990 m. KOVO 11 d., JAV-se lankėsi nemažai SAJŪDŽIO lyderių, bet JAV vyriausybė juos traktavo kaip privačius asmenis. Kanadoje jų atsilankydavo daug mažiau, bet PLB ir KLB kvietimu, 1989 m. lapkričio mėn. buvo atvykęs Zigmąs Vaišvila, kuris išbuvo 5 dienas, dvi iš jų Ottawoje. Z. Vaišvilai buvo sudarytos sąlygos pasimatyti su eile Kanados parlamentarų ir aukštų pareigūnų.

Jau visai efektinga buvo Kazimieros Prunskienės "pilgriminė" kelionė į Ottawą-Washingtoną-Londoną-Parizį - Bonną. Nors Washington'as priminė jai, kad ne tik per dangaus, bet ir per Baltųjų rumų vartus pereiti reikia turėti kuklumo...

Šiaip ar taip, visi galimi pasimatymai su valstybių vadovais yra labai naudingi, stiprinant Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą.

Pasimatymai su Ministeriu Pirmininku ir Parlamentarais

Svarbiausias diplomatinis pasimatymas buvo su Kanados min.p-ku Brian Mulroney ketvirtadienį, 1990.XII 6 d., po pietų. Prieš tai, ryte, ilgesnis susitikimas įvyko su Užsienio Reikalų min. Joe Clark'u, o Landsbergio patarėjų su Užsienio ir kitų ministerijų aukštais pareigūnais ekonominiais, prekybiniais ir kitais klausimais.

Pažymėtinas AT p-ko Vytauto Landsbergio pakvietimas į Kanados parlamento pirmininko ložę ir jo pristatymas posėdžiaujantiems parlamento nariams kaip Lietuvos respublikos prezidento.

Vakare parlamento vicep.. Steve Paproski suruošė Landsbergiui ir jo palydovams (G.Landsbergienei, patarėjams AT deputatui Arūnui Degučiai, Ramūnui Bogdanui, Broniui Gruzdziai, Šarūnui Adomavičiui ir Lietuvos ELTOS atstovui Rolandui Barysai, Lietuvos Televizijos darbuotojui Skirmantui Pabedinskui ir "Lietuvos Aido" korespondentei Vilmai Sudikienei/ ir keliolikai parlamentarų priėmimą.

Daugiau pusmečio veikia neoficiali Baltijos Tautoms Remti parlamentarų grupė, turinti virš 20 narių. Jie Vyt.Landsbergiui ir jo palydovams suruošė pietus Parlamento Rūmuose ir kalbėjosi įvairiais Lietuvos reikalais.

Taip pat Vyt.Landsbergis pasimatė su opozicijos lyderiu Herb Grey, kartu dalyvaujant keletai liberalų partijos narių.

Siekimai

Pokalbyje su rašančiuoju, AT pirm. Landsbergis apie savo misiją išsireiškė maždaug taip:

"Kalbėjome apie daug ką; apie gresiantį Lietuvai ekonominį karą, apie militarinius dalinius, ginkluotus grasinimus. Jie tuo susirūpinę ir, manau, gali mums padėti, kad grėsmė iš Sovietų pusės mums būtų mažesnė. Taip aš supratau ir savo uždavinį - visur, Kanadoje, Washington'e, būtent dėl dabartinės Lietuvos padėties, kuri šiuo metu yra pavojinga, ir tas pavojus ne mažėja, o didėja. Noriu ką nors daryti, kad didžiosios Vakarų valstybės nepaliktų mūsų vieni toje padėtyje. Noriu gauti kokio nors užtarimo ir tikiuosi, kad pavyks".

Spaudos konferencijoje Landsbergis išvardino ir kai kuriuos specifinius misijos tikslus.

Pasiekimai

Paprastai trumpai, maždaug vienu sakiniu, pasakyti, kas buvo pasiekta Ottawoje. V. Landsbergis pasakė "Manau, vienu sakiniu galėčiau pasakyti taip: Kanados Užsienio Reikalų ministeris ir ministeris pirmininkas dabar žino, apie tai galvoja ir yra susirūpinę Lietuvos reikalais ne tik apskritai, bet ir ta padėtimi, kuri klostosi Lietuvoje šiandien. Jie yra pasiryžę kai ką daryti ir jau pradėjo veikti. Man vakare pasakė, kad jie jau davė nurodymus savo tarnautojams paruošti informaciją dėl grūdų tiekimo į LIETUVĄ, kad nenutrūktų kur nors Maskvoje, bet, kaip ir anksčiau buvo, kad mes tuos kviečius iš KANADOS, reikalingus LIETUVOS ūkiui, gautume /Lietuvoje yra stipriai išvystyta gyvulininkystė ir mėsos eksportas, ir reikia išvežti pašarinių grūdų. Kanada yra paskyrusi 850 milijonų dolerių kreditų Sovietų Sąjungai. J.V.D./ Žinoma, kalbėjome ir apie daugiau ką..."

Po KOVO 11 d., prasidėjus blokada, Kanados Užsienio Reikalų ministeris Joe Clark / kaip ir JAV-ių Jim Baker/ primygtinai įtaigojo E.Shevardnadzė, kad nebūtų naudojamos militarinės represijos, kas buvo pažadėta. Šiuo klausimu Landsbergio kalbėta ir Ottawos susitikime.

Spaudos konferencijoje vienas žurnalistas klausė, ar buvo kalbama apie paramą Lietuvai gauti stebėtojo statusą CSCE procese, bei apie svečių stebėtojų kvietimo PARYŽIUJE atšaukimą / ir neleidimą pasilikti posėdžių salėje/.

- Kanada žadanti remti Lietuvos aspiracijas dėl CSCE narystės, Landsbergis sako. Jis nekėlė svečių pakvietimo atšaukimo klausimo, bet Br.Mulroney, min.p-kas, tą pats paminėjo ir aiškino, kad Kanada nereagavo, nes tai įvyko po to, kai Kanada oficialiai kalbėjo posėdyje. /Hm. Negi tai rimta "taisyklė"? Red./.

Kitas žurnalistas pastebėjo, kad bendrai Kanados laikysena dėl pripažinimo (de facto) ir efektingos pagalbos nėra pakankama. Ar Landsbergis dėl to nepareišė kritikos?

- Kalbėjau diplomatinio susitikimo formate. Jūs turite didelę laisvę šiame krašte, tai jums tikty stipriau pasakyti, paspausti savo vyriausybę, pasakė jis.

Landsbergio nurodymas, kad pagalba Sovietų Sąjungai, ypač Maisto srityje, gali Sovietus įgalinti išvystyti ekonominį (įskaitant maisto ūkio spaudimą Lietuvai, bene daugiausiai pagavo žurnalistų dėmesį, nes tai atspindėjo trijų dienraščių apžvalgų antgalvėse).

Pastabos

Kiek Kanados vyriausybė parodė valstybinio ar diplomatinio oficialumo sutikdama Landsbergį, Lietuvos AT pirmininką?

Kanados Užsienio Reikalų ministerijos pareigūnai į panašų pasiteiravimą atsakė, kad V.Landsbergis atvyko Kanados Lietuvių Bendruomenės kvietimu, kuri sudarė

viešnagės programą. Susitikimai su vyriausybės atstovais nebuvo oficialūs. /Kai lankosi valstybės galvos, prie parlamento ir kitur būna iškeliomos tos valstybės vėliavos, ko šiuo atveju nebuvo. J.V.D./ Tuo pat metu, šalia gausių diplomatinių priėmimų, nuo atskridimo į MONTREAL-MIRABEL aerodromą iki išvykimo, Vyt.Landsbergį lydėjo valstybinės specialios policijos (Canadian Royal Mounted Police - RCMP) palyda, skiriama paprastai valstybės svečiams.

Dėl istorinių sąlygų ir geografinės padėties, Kanados politinis identitetas išsivystė veikiant D.Britanijos ir JAV įtakoms. Ir yra kažkur tarp europinio ir amerikiečių identitetų.

Kultūros atžvilgiu dar yra ir trečias veiksnys - Kanados Quebec'o ir šiek tiek Prancūzijos/ įtakos.

KANADA mėgsta save laikyti tarpininku - kompromisų ieškotoja tarp skirtingų polių. Lester Pearson'as, būdamas Kanados Užsienio reikalų ministru, gavo NOBELIO Taikos premiją už pasiūlymą Suez kanalo konflikto spręsti, įvedant tarptautinių, neutralių valstybių karinę policiją į teritoriją, dėl kurios grėsė kilti tarptautinis karas.

Sovietų Sąjunga perka iš Kanados kviečių už 6 milijonus dolerių, o Kanada iš jos - tik už 1 milijoną. Kanada tikrai stipriai pasisako už Žmogaus Teises, bet labai atsargi kalbėti apie etninių tautų atsiskyrimą iš bet kurio sambūrio / pav., Sovietų Sąjunga, Jugoslavija/, nes Quebec'o provincija su 6.5 milijonais prancūzų nuolat kelia suverenumo ir atsiskyrimo nuo Kanados klausimą. Todėl Kanada vengia susilaukti atvirų priekaištų dėl Quebec'o separatistinių problemų savo pačios konfederacijoje.

KANADA yra "tyliosios diplomatijos" šalininkė. Atseit, politinės ir Žmogaus Teisių problemos diskutuojamos privačiuose, uždaruose diplomatinuose pasitarimuose ir taip stengiasi išsiderėti nuolaidų iš agresyviosios pusės. Kanados vyriausybė, kaip ir politinių partijų lyderiai, labai palankiai vertina Gorbachiovą kaip reformatorių, demokratizacijos proceso rėmėją, padariusį nuolaidas nusiginklavime, tuo sumažinant karo pavojų.

VYTAUTO LANDSBERGIO vizitas buvo tikrai naudingas. Kanados politiniai sluoksniai pakartotinai pareiškė PRITARIMĄ LIETUVOS SIEKIAMS ir "de jure" statuso pripažinimo testinumą. Pagrįstai galima suprasti, kad "tyliąja diplomatija" bus veikiamą į Sovietų Sąjungą, kiek tas bus galima, neinant į konfliktą. Daug priklausys ir nuo JAV laikysenos, nes ji yra tikroji "super-power", o Kanada vis tiek glaudžiai bendradarbiauja su ja.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 600,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Sio fondo šukis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išvilioje!"

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS KELIAI Į LAISVĘ.

Vytautas Skudis
(Svarbesnių įvykių kronika: 1990 metų birželio mėn.)
/ tęsinys /

Gegužės 25 d. V. Landsbergiui adresuotame laiške organizacija pataria nedaryti Sovietams jokių nuolaidų ir siunčia Lietuvos gyventojams-patriotams nuoširdžiausius linkėjimus.

Birželio mėn. 29 d.

- Lietuvos parlamentas padarė pareiškimą apie moratoriumą Kovo 11 d. aktui. Projektas (iš viso keturioliktas) buvo priimtas 69 balsais, 35 balsuojant prieš ir 2 susilaikant. Pareiškime sakoma, kad 100 dienų moratoriumas įsigalės tiksliai nuo derybų su SSSR pradžios. Bus laikinai sustabdyti iš to akto kylantys teisiniai veiksmai. Moratoriumas gali būti pratęstas arba atšauktas. Jis savaime neteks galios, nutūkus deryboms. Moratoriumas taip pat neteks galios, jeigu Lietuvos Respublikos dabartinė AT nebegalėtų normaliai vykdyti valstybinės valdžios funkcijų.

- Lietuvos Respublikos AT pirmininkas V. Landsbergis ir MT pirmininkė K. Prunskienė išvyko į Tallinn'ą dalyvauti Baltijos Tarybos posėdyje

Iki birželio mėn. 30 d.

- Iš LVOV'O į SAJŪDŽIO antiblokinį fondą atsiųstos 4 tonos cukraus, kuris išdalintas daugiavaikėms šeimoms.

- LATVIJOS Liaudies Fronto pirmininku išrinktas lietuvis Romualdas Ražukas.

- TALLINN'E įvykioje mokslinėje konferencijoje, kurioje dalyvavo trijų EALTIJOS respublikų Mokslų Akademijos ir Švedijos Karališkosios Mokslų Akademijos delegacijos, pasirašyta sutartis dėl bendradarbiavimo Baltijos jūros regiono ekologinės apsaugos srityje. Taip pat sudaryta trišalė LATVIJOS, LIETUVOS ir ESTIJOS Mokslų Akademijų sutartis.

- JAV senatoriai Armstrong ir Moynihan padarė bendrą pasiūlymą įstatymu LIETUVAI paskirti humanitarinę pagalbą - 10 ml.dolerių. Šį projektą patvirtino JAV Senato Užsienio Reikalų komitetas. Senato daugumos vadas G.Mitchell pateiks jį Senato balsavimui.

Birželio mėn. 30 d.

- KAUNE įvyko II-sis Lietuvos Darbininkų Sąjungos suvažiavimas. Sąjungoje yra apie 10.000 narių.

- VILNIUJE įvyko rusų demonstracija. Joje dalyvavo apie 5.000 žmonių. Buvo reikalaujama, kad SSSR vyriausybė apsaugotų jų teises Lietuvoje.

- LENINGRADE SSSR Vartotojų Draugijų Federacija ir LIETUVOS Vartotojų Asociacija priėmė bendrą pareiškimą, ragindamos SSSR, sąjunginių respublikų ir LIETUVOS parlamentus bei vyriausybes atsisakyti abipusio ekonominio spaudimo, pakertančio ir šiaip kritišką vartotojų padėtį.

- PABALTIJO valstybių Taryba TALLINN'E priėmė BALTIJOS valstybių Tarybos deklaraciją dėl valstybinės nepriklausomybės. Ją pasirašė trijų respublikų AT pirmininkai: A. RUUTEL, A.Gorbinovs ir V.Landsbergis. Deklaracijos pabaigoje išreiškta nuomonė, jog dera kreiptis į tarptautines organizacijas ir į įvairias EUROPOS šalis, taip pat į Šiaurės Šalių Tarybą bei jos nares, su prašymu geranoriškai tarpininkuoti organizuojant derybas, kurių tikslas - visiškai Pabaltijo respublikų nepriklausomo valstybingumo de facto atstatymas, tuo likviduojant II-jo Pasaulinio karo pasekmes Europos Šiaurės Rytuose. Deklaracijoje reikalaujama, kad pasitarimuose tarp LIETUVOS ir SSSR dalyvautų LATVIJA IR ESTIJA, ir jų nepriklausomybės klausimas būtų svarstomas kartu.

- SSSR vyriausybė nutirė nutraukti ekonominę blokadą Lietuvai.

Liepos mėn. 1 d.

- Nuo LIETUVOS ekonominės blokados pradžios, t.y.nuo birželio mėn. 16 d. iki liepos mėn. 1 d. Lietuvos pramonės įmonės nepagamino 415 ml.rublių vertės produkcijos. Pirmame pusmėnyje pastatyta gyvenamųjų namų apie 120.000 kv.metrų bendro ploto mažiau, negu tuo pat metu pernai.

- MAŽEIKIŲ naftos perdirbimo gamykla pradėjo gauti naftą, tačiau trūksta žmonių gamyboje, nes apie 350 kitataučių specialistų iš Mažeikių ir Lietuvos išvažiavo.

- LATVIJOJE įsigalioo naujos taisyklės prekių importui ir eksportui.

- ESTIJOS Respublikoje pradėjo veikti valstybinių įmonių ir gamybinių fondų privatizacijos įstatymas.

- Popiežius JONAS PAULIUS II savo iniciatyva apilankė Šv.Kazimiero kolegiją, kurios koplyčioje dalyvavo painaldose už Lietuvą, pasakė įspūdingą pamokslą ir daugiau kaip 3 valandą bendravo su Romos lietuviais, tuo pabrėždamas savo ypatingą dėmesį ir rūpestį Lietuvai.

Liepos mėn. 2 d.

- Iš HELSINKIO sugrįžo LIETUVOS Respublikos min. p-kė K.Prunskienė, dalyvavusi SUOMIJOS Kotkos mieste vykusiamie tarpvalstybiniame seminare "Naujoji Hanzas - Šiaurės Europos atgimimas". Atskirai ji dalykiškai kalbėjosi su SUOMIJOS min.pirm. H.Holker'iu.

- SSSR MT išleidė parėdymą ESTIJOJE įkurti "Estijos SSR valstybinę tarpinę asociaciją "Integral", kuri apjungs visas valstybines sąjungines priklausomybės įmones, esančias ESTIJOS teritorijoje, išskyrus geležinkelių transporto įmones. Estijos ekonomistų nuomone, tokios asociacijos veikla ta naujas ekonominės blokados modelis.

Iki liepos mėn.3 d.

- ŠIAULIUOSE įlijamas sušelpstas importinis maistas (5 tonos), skiras kūdikiams iš daugiavaikių šeimų. Iš užsienio čia gauti 1 tona drabužių neturtingiesiems.

- Iš VILNIAUS į ULAN UDE išskrido ekspedicija pargabenti į LIETUVĄ BURATIJOJE mirusių tautiečių palaikų. Ekspediciją surengė deportuotų asmenų palaikų pervežimo ir socialinės pagalbos komitetas.

- PABALTIJO respublikų Aukščiausiųjų Tarybų pirmininkai pasveikio ŠVEDIJOS karalių Karolį Gustavą Švedijos tautinės šventės proga.

- Pakeliui į EUROPOS parlamento sesiją, į kurią buvo pakviesti taip garbės svečiai, LIETUVOS Užsienio Reikalų min. A.Saudargas ir AT Užsienio Reikalų Komisijos vicep. Ekklumbys PARYŽIUJE buvo priimti Prancūzijos senato pirm. Alain Pocher'io ir ilgai kalbėjosi apie dabartines Lietuvos problemas.

- TUKUM mieste (Latvija) nukelta nuo postamento 1991.I.9

Lenino skulptūra. Ją pasiėmė karinis dalinys.

Liepos mėn.3 d.

- VILNIUJE įvyko PABALTIJO RESPUBLIKŲ TEISIN-GUMO MINISTERIŲ PASITARIMAS. Jie patvirtino siekimą tarpusavyje DERINTI ĮSTATYMUS, reglamentuojančius visoms trims respublikoms bendrus santykius. Buvo pasirašytas susitarimas dėl bendradarbiavimo, vystant įstatymų leidybą, sudaryta KOORDINACINĖ TEISĖS TARYBA.

Liepos mėn. 4 d.

- LIETUVOS Užsienio Reikalų Ministerijoje įvyko trečiasis SUTARČIŲ SU SSSR PARENGIMO KOMISIJOS POSĖDIS. Po svarstymo aprobuotas ir perduotas Respublikos vyriausybei dvišalės "SUTARTIES DĖL TARPUSAVIO SANTYKIŲ PRINCIPŲ TARP LIETUVOS RESPUBLIKOS IR SSSR" projektas. Pateikta pasiūlymų, ruošiant specialųjį protokolą, kurį abiejų šalių įgaliotosios delegacijos pasirašys prieš derybų pradžią. Jame bus apibrėžti derybų tikslai, objektas bei sąlygos.

- LIETUVOS vyriausybė gavo telegramą iš SSSR Susisiekimo ministerio pavaduotojo, kad geležinkelių viršininkams nurodyta pateikti vagonus be kliūčių visiems be išimties kroviniams pervežti pagal planą gavėjams Lietuvoje.

- LIETUVOS Respublikos AT p-kas V.Landsbergis atsiuntė JAV prezidentui ir atskirai JAV Kongresui pasiūlymus Amerikos Nepriklausomybės šventės proga. Laiškas prezidentui užbaigiamas viltimi, kad amerikiečiai palaikys lietuvius, nes jie siekia įkūnyti nepriklausomoje Lietuvoje tuos pačius idealus.

- Sulaikytos vizos į LIETUVĄ JAV konsului LENINGRADE ir grupei JAV pareigūnų iš JAV atstovybės MASKVOJE.

- Popiežius Jonas Paulius II bendroje audiencijoje lenkų maldininkams daug kalbėjo apie LIETUVĄ. Jis paminėjo, jog šis kraštas ir tauta kryžiumi paženklinta jos dideliuose bandymuose, bet taip pat atžymėta nepalaužiamu tikėjimu ir viltimi.

- Tarptautinė organizacija DEMOCRACY AND INDEPENDENCE, kurią sudaro buvę Sovietų Sąjungos disidentai ir politiniai kaliniai, dabar gyvenantys užsienyje, suvažiavime PRAHOJE priėmė rezoliuciją dėl padėties LIETUVOJE. Jos pabaigoje rašoma: "Siūlome laisvojo pasaulio vyriausybėms patvirtinti savo ištikimybę bendriems principams ir tautų apsisprendimo teisę konkrečiais žingsniais, oficialiai pripažįstant LIETUVOS VYRIAUSYBĘ."

Iki liepos mėn. 5 d.

- LIETUVOS Respublikos AT patvirtino pasiūlymą skelbti moratoriumą LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO AKTUI. Už šį pasiūlymą balsavo 69 deputatai, prieš - 35, susilaikė - 2. Iš viso buvo pasiūlyta 14 moratoriumo projektų.

- JAV lietuvių veikėjas J.Kazickas, talkinantis LIETUVOS vyriausybei kaip jos patarėjas, dalyvavęs Lietuvos premjerės K.Prunskienės susitikimuose su Vakarų vadovais, LIETUVOS korespondentui J. Lukoševičiui pasakė: "Po mūsų pokalbių su prez.Bush'u ir ypač po pokalbių su Mitterrand'u ir Kohl'iu, paaiškėjo, kad AMERI-KOS prezidentas yra labiau ištraukęs į LIETUVOS laisvės problemą, negu mes susidarome išpūdį iš laikraščių. Jo veikla pasireiškia slapta diplomatija (...). Prezidentas Bush'as daro didelį spaudimą prez. Gorbačioviui dėl LIETUVOS nepriklausomybės pripažinimo. Dar ir šandien yra dalykų, kuriuos viešai paskelbti kol kas netikslinga".

- KARTENOJE, Kretingos apskrityje, buvo perlaidojami 60 buvusių LIETUVOS partizanų palaikai.

- MASKVOS spaudoje paskelbtas Sovietų Sąjungos žydų organizacijų bendras pareiškimas, jog ši sąjunga - VAAD jungiasi su LIETUVOS žydų užimta pozicija ir remia tuos žydus, kurie veikia LIETUVOS Respublikos valdžioje.

- Per šių metų penkis mėnesius iš LIETUVOS išvažiavo 1.200 žydų. Iki metų pabaigos išvažiuos dar 18.000.

- LENKIJOS Rašytojų Sąjunga priėmė nutarimą, kad remia lietuvių tautos nepriklausomybę ir apeliuoja į rusų tautos kilniadvasiškumą, kad užstotų LIETUVĄ.

Liepos mėn. 5 d.

- LIETUVOS Laisvės Lyga išplatino Kreipimąsi į Lietuvos Respublikos AT deputatus, kuriame apkaltinama MT p-kė K. Prunskienė, kad ji, neva, "uoliai gina priešiškos mūsų laisvei ir nepriklausomybei svetimos valstybės interesus Lietuvoje". Reikalaujama iškelti parlamente klausimą dėl K.Prunskienės vadovaujamos ministrų tarybos atsistatydinimo.

Liepos mėn. 6 d.

- VILNIUJE prasidėjo XIII Lietuvos Tautinė Dainų Šventė, kuri tęsėsi 3 dienas. Joje dalyvavo 34.211 dainininkų, šokėjų ir muzikantų.

- SSSR Užsienio Reikalų Ministerija konsulinėms tarnyboms išsiuntė aplinkraščių, kuriame nurodo, jog apribotai įvažiuoti į LIETUVĄ yra panaikinami tam laikotarpiui, per kurį vyks derybos tarp SSSR ir Lietuvos "TSR".

- Liepos 7-8 d.d. ESTIJOS miestelyje Tori turėjo įvykti kovotojų už ESTIJOS laisvę suvažiavimas. Tačiau suvažiavimo išvakarėse miestelį užgrobė Sovietų kareiviai. Suvažiavimas neįvyko. ESTIJOS vyriausybė dėl šios provokacijos pareiškė griežtą protestą.

Iki liepos mėn.7 d.

- KAUNE vėl išniektintas paminklinis kryžius 1941 m. birželio 23 d. sukilimui atminti.

- ESTIJOJE vyko rusų demonstracijos prieš ESTIJOS nepriklausomybę. Buvo pasisakyta už vienybę su SSSR.

- MASKVOS miesto Spalio rajono gyventojai surinko 100 kg cukraus ir prašė LIETUVOS atstovybės, kad toji auka būtų atiduota vaikų prieglaudoms ir internatui LIETUVOJE.

Liepos mėn. 7 d.

- SSSR MT p-kas N.Ryžkov'as, kalbėdamas SSKP 28-me suvažiavime, pareiškė, kad jeigu Lietuva per būsimas derybas su MASKVA sieks atsisukti, ji turės laikytis įstatymo dėl išstojimo iš SSSR.

Liepos mėn. 8 d.

- LIETUVOS Respublikos AT priėmė nutarimą "Dėl pasirengimo tarpvalstybinėms deryboms su SSSR". Nutarime sakoma, kad deryboms su SSSR iš LIETUVOS Respublikos vadovauja jos Aukščiausioji Taryba. Deryboms

parengti sudaroma Politinio, Teisinio ir Diplomatinio Pasirengimo Komisija. Tokia komisija, savo ruožtu, sudaro ekspertų ir specializuotas parlamentines-vyriausybines darbo grupes, parengia pagrindines politines nuostatas, nubrėžia kompetencijas, analizuoja pasitarimų su SSSR žinybomis turinį ir rezultatus. LIETUVOS Respublikai ir SSSR susitarus dėl derybų tikslų ir sąlygų, sudaroma valstybinė delegacija, kurią tvirtina LIETUVOS Respublikos Aukščiausioji Taryba. Pasirengimo deryboms tvarka ir turinys koordinuojami su ESTIJOS ir LATVIJOS respublikomis, aptariant BALTIJOS Valstybių Taryboje.

- Aukščiausioje LIETUVOJE Juozapinės kalne MEDININKŲ kaime (Rytų Lietuva) buvo pažymėtos LIETUVOS Didžiojo Kupigaikščio MINDAUGO KARŪNAVIMO (1253 m.) METINĖS. Čia kun. A. Svarinskas pašventino Mindaugo karūnavimo garbei pastatytą akmenį.

Iki liepos mėn. 9 d.

- LIETUVOS Laisvės Lyga paskutiniąsias dvi savaites aktyviai veikusi prieš moratoriumo įvedimą, tebe-reikalauja LIETUVOS vyriausybės atsistatydinimo.

- RUSIJOS Federacijos AT p-kas B. Jelcin'as ir ministras p-kas L.Silajev'as laišku kreipėsi į LIETUVOS Respublikos AT p-ką V.Landsbergį ir MT p-kę K.Prunskienę, siūlydami nedelsiant pasirašyti "abipusiai naudingo bendradarbiavimo sutartį 1991 metams." Laiškas buvo adresuotas LIETUVOS RESPUBLIKOS, o ne Lietuvos TSR vadovams.

- ITALIJOJE įkurta LIETUVOS RĖMIMO DRAUGIJA. Ji užsibrėžusi rūpintis, kad italų politinių sluoksnių ir visuomenės palankumas Lietuvai būtų išreikštas konkrečiais veiksmais - politine parama LIETUVOS vyriausybei ir tautai, kovojančioms už pilnos nepriklausomybės atkūrimą ir glaudesnių ryšių užmezgimu tarp ITALIJOS ir LIETUVOS įvairiose gyvenimo srityse, ypač kultūrinėje.

Liepos mėn. 9 d.

- SSSR prezidento įsaku sudaryta SSSR delegacija vesti deryboms su LIETUVOS Respublikos delegacija. Delegacijos sudėtyje 12 ministrų ir jų pavaduotojų, 11 kitų aukštų pareigūnų. Delegacijos vadovu paskirtas SSSR MT p-kas N.Ryžkov'as.

Liepos mėn. 10 d.

- Į JAV išvyko LIETUVOS Užsienio Reikalų ministras A. Saudargas ir LIETUVOS Respublikos AT Valstybės Atkūrimo Komisijos p-kas G. Šerkšnys.

- VILNIAUS Katedros aikštėje 56 sportininkai pradėjo bėgimą aplink BALTIJĄ. Bėgikai sugrįš į Vilnių liepos mėn. 28 d., įveikę beveik 4.000 kilometrų. Į keilionę vyrai pasiėmė Rūpintojėlį, kaip tėviškės simbolį. Bėgimo tikslas - atkreipti pasaulio dėmesį į BALTIJĄ ir pareikšti: taikus dangus virš jos ir ekologiškai švarūs jos vandenys - mūsų siekimas.

- Pirmąją partiją šviežio dizelinio kuro vartotojams išsiuntė Mažeikių naftos perdirbimo gamykla.

- VILNIUJE pradėtas oficialiai platinti LKP (SSKP) oficiozas "Litva Sovietskaja". Jo egzemplioriai pasirodė ir spaudos kioskuose.

- Į LIETUVĄ atvyko LENKIJOS socialdemokratijos atstovai. Su jais susitiko savarankiškos LIETUVOS komunistų partijos vadovai. Svečiai patvirtino, kad LENKIJOS socialdemokratai tvirtai pasisako už savo ir kitų valstybių sienų neliečiamumą ir Rytuose, ir Vakaruose, t.y. neturi jokių pretenzijų dėl VILNIAUS ir jo krašto.

- LATVIJOS parlamentas priėmė nutarimą dėl būtinumo pradėti derybas tarp LATVIJOS Respublikos ir RUSIJOS Federacijos SSR. Taip pat priimtas pareiškimas "Dėl tarpvalstybinių SSSR ir LATVIJOS Respublikos derybų". Jame sakoma, kad derybos turi vykti tarptautinės teisės pagrindu, lygiateisiškumo principu, nesikišant į vidaus reikalus ir be grasinimų panaudoti ekonomines sankcijas ir karinę jėgą. Buvo priimta deklaracija, kurioje LIETUVA kaltinama tuo, kad ji nusišalinio nuo BALTIJOS TARYBOS gegužės mėn.12 d. priimto pareiškimio, kuriuo visos trys PABALTIJO respublikos įsipareigojo veikti drauge. Šį priekaištą dėl "separatizmo" LATVIJA padarė ryšium su tuo, kad LIETUVOS parlamentas priėmė nutarimą dėl moratoriumo.

Liepos mėn. 11 d.

- LIETUVOS Užsienio Reikalų Ministerijoje tęsė darbą sutarčių su SSSR parengimo komisija. Buvo aprobuotas protokolas dėl derybų tarp LIETUVOS Respublikos ir SSSR projektas, kuris perduotas Respublikos vyriausybei.

- Žinodami, kad rokiškėnai į piketą prie karinio komisarato rinksis liepos mėn. 12 d., kariškiai juos apilankė, šaukiamojo amžiaus jaunuolių namuose apsilankydami bei savanorius į Sovietų armiją surinkdami liepos mėn. 11 d. naktį.

Liepos mėn. 12 d.

- Įvyko LIETUVOS Respublikos AT iškilmingas posėdis, skirtas LIETUVOS ir RUSIJOS 1920 m. liepos 12 d. Taikos Sutarties sukakčiai, kuria RUSIJA PRIPAŽINO LIETUVOS VALSTYBES SAVARANKIŠKUMĄ ir NEPRIKLAUSOMYBĘ. Posėdyje dalyvavo daug svečių iš RUSIJOS FEDERACIJOS 15-kos miestų. Šią deputatų delegaciją atsiuntė RUSIJOS Federacijos AT p-kas B. Jelcin'as. Deputatai susitiko su LIETUVOS vyriausybės atstovais ir pasirašė eilę susitarimų.

- LIETUVOS Respublikos AT paskelbė Kreipimąsi į Sovietų Sąjungos Aukščiausiąją Tarybą, kviesdama "panaikinti neteisėtą 1940 m. rugpjūčio 3 d. SSSR įstatymą dėl LIETUVOS JUNGIMO į SSSR ir deryboms ATKURTI TEISĖTUS TARPVALSTYBINIUS SANTYKIUS, KURIŲ PAGRINDUS PADEJO 1920 m. TAIKOS SUTARTIS".

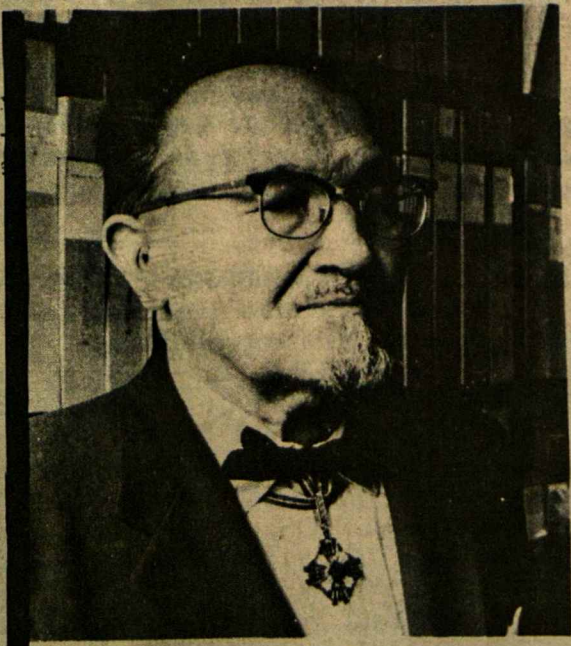
- JAV Valstybės Sekretorius J. Baker'is Washington'e susitiko su LIETUVOS Respublikos Užsienio Reikalų ministru A.Saudargu. Susitikime dalyvavo AT Valstybės Atkūrimo Komisijos p-kas G.Šerkšnys. Svarbiausias klausimas, kuriuo kalbėtasi, buvo artėjančios LIETUVOS ir SSSR derybos. A.Saudargas J.Baker'ui pasakė, jog JAV nusistatymas nepripažinti Lietuvos faktinės nepriklausomybės dėl to, kad LIETUVOS vyriausybė neva nekontroliuojanti teritorijos, yra abejotinas. Jis pabrėžė, kad LIETUVOS vyriausybė teritoriją kontroliuoja, o Sovietai - tiksliai sienas. Ir tai yra tarptautinio įstatymo laužymas bei Helsinkio Pasitarimo principų pažeidimas.

- VILNIUJE, Nepriklausomybės aikštėje vykusiam mitinge, Lietuvos Laisvės Lygos vadovas A.Terleckas pareiškė, kad turinti atsistatydinti Lietuvos min.p-kė K. Prunskienė.

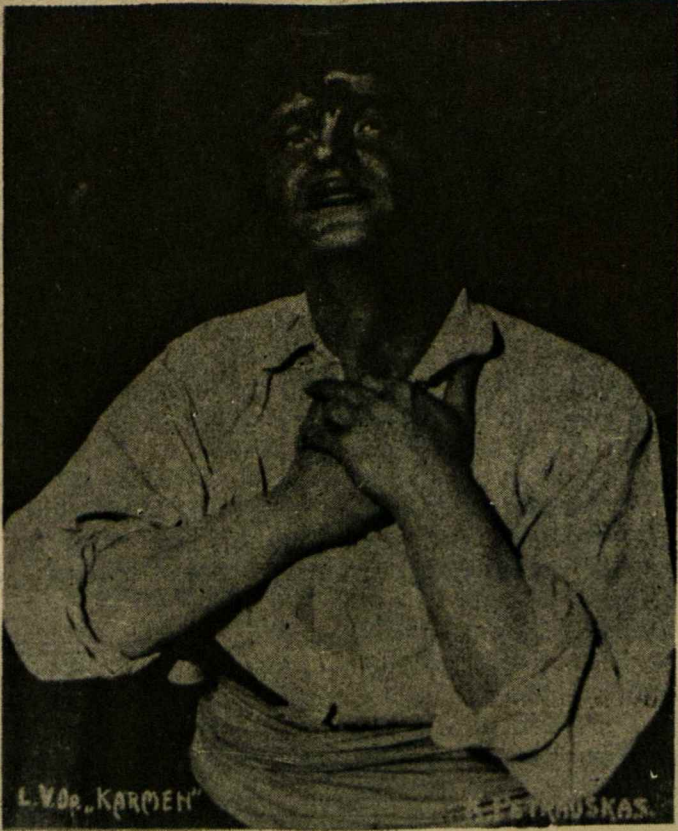
(Bus daugiau)

KULTŪRINIS PUSLAPIS

70-METINĖ OPEROS "TRAVIATA" TRADICIJA
LIETUVOS KULTŪRINIAME GYVENIME

Didysis muzikos kūrėjas – kompozitorius, muzikologas, pedagogas, žurnalistas ir visuomenininkas prof. Juozas ŽILEVIČIUS

Kipras Petrauskas – Don Choze, Bize op. "Karmen" 1924 m.

1990 m. gruodžio 31 d. suėjo lygiai 70 metų, kai Kauno teatre pasigirdo romantiškoji TRAVIATOS overtiūra – pirmasis Lietuvos Operos spektaklis. Leiskit pristatyti pirmuosius solistus: Violeta – Adelė Galaunienė, Alfredas – Kipras Petrauskas, Žermonas – Antanas Sodeika, Baronas – Juozas Bieliūnas, Daktaras – Petras Oleka, Flora – Veronika Podėnaitė, Anina – Jadvyga Vencevičaitė. Balaletą šoko šios srities mėgėjos – seserys Girniūtės. Pirmasis operos dirigentas – Juozas Tallat-Kelpša, chormeisteris – Julius Štarka, režisoriai – Kipras Petrauskas, padedant Konstantinui Gliniskiui; libreto vertėjai į lietuvių kalbą – Faustas Kirša ir Balys Sruoga.

Dabar, mielas skaitytojai, truputį į praeitį, į 1920 metus, ir pažiūrėsim, kas dėjosi Lietuvoje muzikos padarėje. Aplinkybės susidėjus, nuo pat pavasario pradėjo rinktis po platus pasaulį išsibarsčius dainininkai, instrumentalistai ir kompozitoriai. Per susirinkimus buvo svarstoma, kokių operų ištraukas galėtų, pagal esamas pajėgas, pastatyti. Buvo nutarta ruošti A. Rubinšteino operos "Demonas" ištraukas. Tuo laiku iš Petrapilio (Marijos Teatro) atvyko pagarsėję solistas Kipras Petrauskas, o iš JAV – Antanas Sodeika. Abudu surengė keletą koncertų Kaune ir provincijoje, apsigyveno Vilniuje. Tačiau lenkams užėmus sostinę, Kipras Petrauskas ir Antanas Sodeika atvyko į Kauną. Lapkričio mėnesį buvo sudaryta operos taryba iš Kipro Petrausko, St. Šilingio, J. Tallat-Kelpšos ir J. Žilevičiaus, ir nutarta pasilikti prie Meno Kūrėjų Draugijos kaip operos sekcija. Pasitarus tarp savęs, buvo nutarta gruodžio 31 d. pastatyti Verdi operą TRAVIATĄ. Ši opera tiko geriausiai, nes galima vaidinti savais ar skoliniais drabužiais, o dekoracijos būsiančios geros, kokios bus rastos Kauno Miesto Teatre.

Kipras Petrauskas, išdainavęs 9 metus garsiajame Petrapilio Marijos Teatre su tokiom garsenybėm kaip F. Šaliapinu, Smirnovu, turėjo nemažą scenos patirtį. Jis ir emėsi viso pastatymo darbo, padedant K. Gliniskiui. Kadangi operą nutarta pastatyti per 2

mėnesius, darbas užvirė dieną ir naktį. Orkestro nebuvo. Reikėjo muzikantus surankioti iš esamų Kaune restoranų, kavinių ir igulos pulkų. Taip buvo sudarytas 24 asmenų operos orkestras. Dirigentui reikėjo idėti gana daug pastangų, išgaunant paklusnų vienetą. O kur dar solistų apmokymas? Pav. A. Galaunienė buvo baigusi keletą dainavimo kursų Maskvos Muzikos Mokykloje. Dirigentas su ja iš karto ėmėsi darbo, padedant V. Grigaitienei. Kaip vaidinti scenoje Kiprui nebuvo problemos, tik reikėjo išmokyti tekstą lietuviškai. Tik buvo problema kai jaunam asmeniui reikėjo vaidinti senį (Žermoną); Kipras nurodė, kaip paaikškindavo, padėdavo įsijausti į kuriamąjį charakterį.

Nebuvo perukų. Kai per generalinę repeticiją A. Sodeikai reikėjo išeiti į sceną su barzda ir ūsais, nesant tam tikrų klijų, reikėjo pavartoti staliaus klijus. Nemaža buvo vargo nuimant barzdą ir ūsus.

O kaip su choru? Julius Štarka turėjo savo chorą. Jis apsiėmė paruošti operoje choro partijas. Rastos Kauno Miesto teatre dekoracijos buvo apgailėtinoje padėtyje: jas reikėjo taisyti, lopyti.

Ir taip po įtempto 2-jų mėnesių darbo, atėjo lemiamoji gruodžio 31 diena. Publikos prisirinko pilnutėlis teatras: jokios tuščios vietos, jokio tuščio kampo.

Prieš uždangai pasikeliant scenoje, pasirodė didis operos mėgėjas ir rėmėjas adv. Stasys Šilingas, prakalbėjęs į publiką tais žodžiais: "Daug yra tautos gyvenime svarbių etapų, prie kurių priimama tik per šimtus metų. Vienas tų istorinių etapų lietuvių tautai yra ir bus ši diena. Šiandieną susilaukėm tos laimingos ir iškilmingos dienos, kada nepriklausomoje Lietuvoje galime atidaryti pirmąjį operos spektaklį".

Tai buvo prieš 70 metų! Gruodžio mėn. paskutinįją dieną, susirinkę Naujų Metų sutikimui, neužmirškim pakelti taures už buvusius ir esamus TRAVIATOS dalyvius. P. S. Ši straipsnį rašant, buvo panaudoti J. Žilevičiaus, A. Kutkaus ir A. Sodeikos atsiminimai. B.J.

RŪPINAMASI KLAIPĖDOS UNIVERSITETU

Antrojoje praėjusių metų pusėje spaudoje Lietuvoje pasirodė vis daugiau straipsnių ir pasisakymų, vis labiau išreiškiančių rūpestį ir Mažosios Lietuvos išsaugojimą. Visiems akivaizdu, kad rūpintis yra dėl ko. Atgimstančioji Mažosios Lietuvos kultūra yra organiskai susijusi su visos Lietuvos autentiškos kultūros gyvastingumu.

Laikraštyje KLAIPĖDA, kultūros skyriuje idomiai pasako prof. Vilius Pėteraitis, dabar gyvenantis Montrealyje, Kanadoje, Klaipėdos u-to steigimo reikalu.

VILIUS PĖTERAITIS rašo:
MAŽOSIOS LIETUVOS UNIVERSITETO KLAIPĖDOJE INICIATORIAMS:

Gerbiamosios, gerbiamieji, per Vilniaus radiją netyčiomis teko išgirsti, kad numatoma įsteigti Mažosios Lietuvos universitetą Klaipėdoje.

Sveikinu toki užsimojimą ir linkiu sėkmės ir ištvermės visiems iniciatoriams, kuriant Mažosios Lietuvos universitetą Klaipėdoje.

Kad toks universitetas reikalingas ir naudingas ne tik Mažajai Lietuvai, bet ir visai lietuvių tautai, netenka abejoti. Viena, Mažajai Lietuvai iki šiol buvo per mažai skirta dėmesio dėl suprantamų ir nesuprantamų priežasčių. Antra, neužmirština, kad Mažojoje Lietuvoje, Karaliaučiaus mieste įsteigtas universitetas jau 1544 m. ir tai buvo paskata įkurti ir Vilniaus universitetą 1579 m.

Mažojoje Lietuvoje pasirodė pirmoji lietuviška knyga, išleistas pirmasis lietuvių laikraštis, gimė, gyveno ir kūrė pirmasis pasaulinio masto poetas Kristijonas Donelaitis ir t.t. ir t.t. Trečia, jei Montrealyje su dviem milijonais gyventojų veikia 4 universitetai: McGill, Concordia, Université de Montreal ir Université du Québec à Montreal, tai Lietuvai su 3,7 mil. gyventojų trys universitetai tikrai ne per daug. Ketvirta, Mažoji Lietuva su Klaipėda išskirtinėje padėtyje, prie jūros, prie lango į prekybą su plačiuoju pasauliu.

Suvokiant Klaipėdos padėtį, būtina sustiprinti:

1. Mažosios Lietuvos senosios kultūros, lietuvininkų istorijos, jų kalbos, literatūros, spaudos, visuomenės, švietimo ir auklėjimo sritis, iškeliant Mažosios Lietuvos ir jos gyventojų specifinius bruožus.

2. Švietimų kalbų studijas – anglų, vokiečių, prancūzų, švedų bei ugro-finų.

3. Ekonomikos mokslus, susijusius su prekyba, ypač jūros prekyba.

Grįždamas prie Mažosios Lietuvos humanitarinių studijų, norėčiau iškelti tyrinėtinus dalykus. Jų, be abejo, daugiau, negu galiu išvardinti. Bet štai keletas jų:

a. Mažosios Lietuvos kultūros bruožai, proistorės pamarių kultūra, senoji kaimo kultūra, senasis lietuvių tikėjimas, tautosaka, liaudies menas, dainos, šokiai, drabužiai, 4 psl.

papročiai, kaimo architektūra, kultūrinė ir socialinė padėtis.

b. Mažosios Lietuvos lietuvininkų istorija, jų kilmė, gyvenamieji plotai ir išnykimo priežastys. Mažosios Lietuvos sienos istorinė šviesoj, didieji idėjiniai sąjūdžiai, veikusieji Mažąją Lietuvą, kaip krikščionybė, humanizmas, pietizmas, nacionalizmas, imperializmas ir socializmas, Mažosios ir Didžiosios Lietuvos santykiai, istoriniai, politiniai; Mažosios Lietuvos okupacijos, vokiečių, švedų, sovietų ir tarptautinės sutartys, Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos pretenzijos į Mažąją Lietuvą, kaip kuni-gaiščių, Lietuvos Respublikos ir lietuvių išeivijos organizacijų, Mažoji Lietuva – Rusijos diplomatijos ir militarinės strategijos objektas, planai, okupacijos sutartys ir t.t.

c. Mažosios Lietuvos lietuvininkų kalba ir tarmės, kursininkų šnektai, bendrinės kalbos susiformavimas, Mažosios Lietuvos vandenvardžiai, asmenvardžiai ir vietovardžiai, ir t.t.

d. Švietimas ir auklėjimas, mokyklos Mažojoje Lietuvoje ir Klaipėdos krašte, švietimas Rytprūsioje ir t.t.

e. Visuomeniniai ir politiniai mokslai, Mažosios Lietuvos teisinė santvarka, Klaipėdos krašto teisinė santvarka, Mažosios Lietuvos tautinis judėjimas ir t.t.

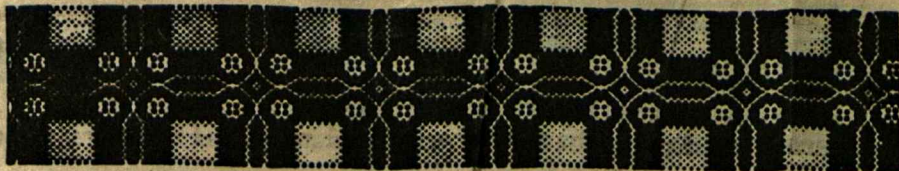
f. Bažnytiniai reikalai, Evangelikų bažnyčia nuo Reformacijos laikų, Evangelikų bažnyčia Klaipėdos krašte nepriklausomybės laikais, susirinkimai ir jų įtaka, dvasinė, socialinė ir tautinė it t.t.

Tuo tarpu tiek. Gal teks po blokados atvažiuoti į Klaipėdą, tada galėsime ir plačiau išsišnekėti. Linkėdama Jums Jūsų užsimojimą sėkmingai vykdyti, lieku su labomis dienomis –

Vilius Pėteraitis, Montreal, Canada.

Klaipėdos Universiteto Steigimo Komiteto nariai: Konservatorijos prorektorius – A. Žalys ir Ekosistemų Analizės Centro direktorius – D. Švitra yra įsitikinę, kad Klaipėdoje aukštasis mokslas, o ir akademinia yra pasiekę tokią ribą, kad reikalinga pakelti mokslo kokybę, pagerinti organizacinę struktūrą ir ieškoti savitų mokymo metodų. Klaipėda, tvirtina jie abu, yra savitas Lietuvos regionas, tad privalo turėti ir savarankišką mokslo ir kultūros centrą. Tam tikslui reikia universiteto tipo aukštosios mokyklos.

D. Švitra patvirtino, kad visi parengiamieji Klaipėdos universiteto įkūrimo darbai atlikti. Suburtas Klaipėdos universiteto struktūros projektas ir laikinasis statusas. Vyriausybės ekspertų grupė juos teigiamai įvertino. Klaipėdos universitetas numato sudaryti Technikos, Gamtos ir Humanitarinių mokslų bei Pedagogikos fakultetus. Universitetą siūloma atidaryti 1991 metais ir tą projektą siūlo patvirtinti Respublikos vyriausybei.

KARALIAUČIAUS PILIS

Pasakojama, kad šioje pilyje buvo kalinamas Vytautas Didysis. Pilies archyvuose buvo rasta daug svarbios medžiagos liečiančios Lietuvos praeitį. Šiuo metu Karaliaučių valdo komunistai ir ji pavadiną Kaliningradu.

Taip pat yra kviečiami ir Klaipėdos krašto lietuviai išeivijoje visokeriopai remti Mažosios Lietuvos atgimstančią kultūrą ir jos apraišką Klaipėdos universitetui.

APIE ŠVIETIMĄ BENDRAI

Išėjimoje leidžiamajame Lietuviškojo Ugdymo Žurnale Mokyklai ir Šeimai "ŠVIETIMO GAIRĖS", nr. 46-tajame yra atspausdintas labai aktualus straipsnis. Perspausdiname keletą ištraukų:

... "Kaip 1918 m., taip ir dabar, Lietuva kreipia didelį dėmesį į švietimą. Koks jamimas, tokia ir tautos atėitis. Svarbu išugdyti patriotinį moksleivį, paruošti patriotą mokytoją. Tuo būdu tegalima užgydyti vergijos padarytas žaizdas.

Pradžiai sunki. Kaip žinome, daug patriotų mokytojų buvo rusų išvežta iš Lietuvos. Didesnė jų dalis žuvo. Kurie liko gyvi, grįžo su plaužta sveikata, jie nebetinkami darbui. Mokytojai, dibę pavergtoje Lietuvoje, ne visi tinka dirbti laisvos Lietuvos mokyklose, kai kurie jų susikompromitavę mokinių akyse.

... "Svarbiau (buvo) būti geru komunistu, negu gerai išsilavinusiu padoriu žmogum, toks buvo pavergėjų tikslas. Tam tikras skaičius mokinių pasidarė su plaužta morale."

... "Visi vadovėliai, pratimai, skaidrės, tilmal persunkti komunistine propaganda. Ta visa medžiaga netinkama laisvos Lietuvos mokyklai. Reikia viską naujai pertvarkyti. Visi tie darbai neįmanomi greitai atlikti, nes ir čia okupantų trukdymai: popieriaus trūkumai ir spausdinimo darbai, finansai.

A.L. Bendruomenė pasitenavo Lietuvai finansiškai, kad galėjo išleisti didesnę kiki (A. Šapokos) LIETUVOS ISTORIJA. Žinoma, to kiekio užtenka. Dabar Lietuvos istoriją persispausdina mėnesinis mokytojų žurnalas

"Tautinė Mokykla". Praeis eilė metų, kol visa istorija pateks į šio žurnalo puslapį. (Kodėl nebūtų galima pakartoti tos laidos čia, išeivijoje ir nusiųsti? Red.)"

... "Okupantas kėsinaš ir į auštąsias mokyklas. Trukdo darbą Pedagoginiam Institutui, kad neparuošytų tinkamų mokytojų laisvos Lietuvos mokyklai. Okupantui padeda ir kai kurios Lietuvos mažumos bei sukomunistėję lietuviai.

Cia suminėta tik dalis pobleimų ir sunkumų, kurios slepia jauno švietimo ministerio pečius. Jis vienas su savo padėjėjais nenugalės, ei mes neateisime jam padėti. Pagalba reikalinga morinė ir materialinė. Tos problemos lengviau išsispręstų, jei okupantas apleistų Lietuvos teritoriją."

... "Laisvieji lietuviai daug gali padėti kovojančiai Lietuvai. Į tą kovą turi jungtis nuo jauniausio iki seniausio. Svarbiausi ginklai: popierius, rašiklis ir telefono ragelis. Šie metal yra rinkiminiai (Amerikoje). Reikia atakuoti Kongreso narius ir abiejų partijų žmones. Nuolat rašyti straipsnius į amerikiečių ir kitų vokiečių spaudą. Gauti pasisakymų TV ir radijo bangomis. Ieškoti talkininkų kitataučių tarpe, kad ir jie įsijungų į mūsų laisvės kovą."

"ŠVIETIMO GAIRĖS" 46 nr. atspausdino eilę kitų aktualių straipsnių-diskusijų: "Ar reiklingas grožinis skaitymas?" – Rūta Jautokienė; "K. Vilhelm Thomsen ir jo mintys apie lietuvių kalbos tyrinėjimo varbą, pagal A. Sabaliauską; "Mintys apie pauglius", pagal pedagogus N. Alachverdovą ir S. Soloveičiką; "Kalbėmas" – praktiškus patarimus apie kalbos mokymą prakloje suteikia ilgas metus dirbęs su jaunimu kun. A. Saulitis, S.J.; aptariama vaizdajuostė vaikams "Jukio nuotyčiai" ir kt.

Vienas straipsnelis, skirtas skaitytojams, vis dėlto nustebina, kad atsiranda, rodos, ir pakakamai apsišvietusių skaitytojų tarpe tokių, kurie nepaįvoja kaip apsunkina leidimo darbą kukliai dirbančiam urnalui "Švietimo Gairės"! Jų apsilėidimas – nepraneš savo adreso pakeitimo (o paskui priekaištauja, kad negauna žurnalo). Juk tikrai nesunku būtų pasiųsti atiruką su pašto ženkle ir pranešti...

b.

NEPRIKLAUOMA LIETUVA

BE KALTĖS

/ Autorius praleido 15 metų Sibire, tremtyje ir lageriuose. Spausdiname ištrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red./
/ tęsinys /

Mano burnoje irgi buvo keletas krūminių dantų su aukšinėmis karūnėlėmis. Tačiau iš priekio jų nebuvo matyti, o aš niekam nesigyriau aukso burnoje turis, nepasitaikei ir tokių aukso ieškotojų, kurie būtų pareikalavę išsižioti. Vieną kartą, važiuojant Stolyfino vagonė, teko matyti, kaip mūsų palydovai kareiviai, nužiūrėję vienoje kupė auksinių dantų ir gerus auksinius batus turinti zeką, tyčia įleido ten stambų plėšiką, kuris gana greitai grįžo pas juos su chromo batais ir iš burnos išluptu aukso, už kuriuos netrukus gavo dešrų, popirusų ir sviesto. Turiu pabrėžti, kad anaipol ne visi kareiviai palydovai leisdavosi į tokius nedorus sandėrius su kalininiais. Ne kartą mačiau, kaip kareiviai griežtai uždrausdavo vagims plėsti kitus zekus.

Taip išsėdėjau bendrajame Barnaulo kalėjime koki mėnesį. Kartą po pietų pasiūkė mane prie kameros langelio kažkoks viršininkas ir oficialiai pranešė, kad mano byla pasiūsta į Maskvą. Ten ją sprėsias Ypatingasis pasitarimas. Vasara jau artėjo prie pabaigos. Zekai, kurie apie Ypatingąjį pasitarimą arba "Trejetą" buvo ši tą girdėję, tvirtino, kad nuteisimo aš galis laukti po kokių dviejų trijų mėnesių, vadinasi, tik rudenį ar net žiemą pradžioje. Taigi, dar tik po dviejų trijų mėnesių pateksiu į lagerius. O taip tikėjau, jau netrukus susižinoti su šeima ir giminėmis Lietuvoje, iš tenai gauti maisto! Juk tą mano auksadantį draugą ryt poryt gali iš kameros išsiųsti. Tada man nutrūktų vakarienių balanda bei kiti sotūs kąsneliai, galia ir neištempti iki lagerio.

Vieni sakė, kad bylos iforminimą geriau gauti iš to "Trejeto", kuris sprendžia už akių remdamasis vien tik tardytojo pateikta medžiaga. Kiti įrodinėjo priešingai: esą geriau, kai būtų sprendžia paprastas teismas, kai teisėjas su posėdininkais tave mato ir tu jį taip pat matai, gali dar šį tą savo naudai paaiškinti. Bet aš, atsimindamas tai, ką buvo įkalęs į galvą tardytojas Filimonovas, jau tikėjau, kad vis vien teks kalėti dešimt metų, todėl norėjau, kad mano byla iformintų man nedalyvaujant Maskvos Ypatingasis pasitarimas.

Vasaros pradžioje visi zekai buvo smarkiai sušnekę apie tą neva Stalino pažadėtą didžiulę amnestiją. Jos labai laukė ir tikėjosi politiniai kaliniai. Tačiau iki šiol nieko tikra nebuvo girdėti. Ir štai vieną gražią dieną prižiūrėtojas pro langelį įkišo skiltimis suplėšytą laikraštį. Laikraščio skiaučių kaliniais dažnai įmesdavo, čia jų labai pagelaudavo rūkaliai. Tų draiskalų zekai beveik neskaitydavo. Tačiau šį kartą jie tuojuo pastebėjo, kad tai nepaprastas laikraštis - suplėšytas specialiai skiltimis. Jame buvo amnestijos įsakas! Skaityti ėmėsi kameros privilegijuotieji - urkaganai. Skaitė garsiai ir iš lėto. Visi ausis ištempė klausė, stengėsi kuo geriau suvokti taip lauko įsako tekstą. Amnestija buvo ne visiems. Iš pradžių kiekvienas stengėsi išsakyti tekstą išsiaiškinti savo naudai. Mes, politiniai kaliniai, tikėjome, kad amnestija pirmiausia bus taikoma mums. Bet tas viltis urkaganai tuojuo suniekinė. Jie aiškino, kad nuo amnestijos atleidžiami tik nuteistieji už nužudymus, vagystes, plėšikavimus, prievartavimus ir įvairius kitus, vadinamuosius buitinius nusikaltimus. Visi šios kategorijos zekai tuojuo pasijuto prie laisvės slenkščio, labai džiūgavo. Teksto į rankas man nedavė, ir kai aš vis neatstojuo, vis prašiau duoti man tą įsaką pačiam pasiskaityti, užpykęs urka mane iškeikė ir išdidžiai pareiškė:

- Mes esame Stalino sakalai, todėl jis mus ir amnestuoja. O jūs esate mėšlas, todėl jūsų jis niekuomet neamnestuos!...

Norėčiau pabrėžti, kad vagys profesionalai, taip pat ir kiti nusikaltėlių pasaulio atstovai, savo profesijos ir savo darbų nesigėdinti, net didžiūjosi.

Praėjo kokia savaitė po amnestijos įsako paskelbimo, ir mūsų kamera ištūstėjo per pusę. Visi vagys, plėšikai, galvažudžiai ir vadinamieji buitiniai buvo paleisti, jų bylos nutrauktos. Likome tik mes, politiniai, nuteisti ar dar neįforminti kaip aš. Žinoma, drauge su politiniais liko ir Pavolgio vokiečiai, Kaspijos kalmukai ir dar vienas kitas, nuteistas pagal rugpjūčio 7 dienos įstatymą. Jiems amnestija taip pat nebuvo taikoma. Labai nusiivyliau ir aš, veltui tos didžiosios pokarinės amnestijos laukęs. Vienas politinis, buvęs geologas, išleidęs keletą geologijos mokslo darbų, dabar visiškai pasidavęs pesimizmui aiškino, kad politiniai kaliniai Tarybų Sąjungoje faktiškai visam laikui išbraukiami iš laisvųjų žmonių. Pasak jo, 58 str. dėmė krentanti ne vien pačiam nuteistajam, bet ir visai jo šeimai, visiems artimiesiems, jiems kelias į ateitį taip pat uždarytas. Jis dusavo, kad ir jo moksliniai darbai pasmerkti, iš apyvartos išimti, nes jų autorius paženklintas amžinos gėdos ženklų. Susidarė ispūdis, kad jis tarsi jautėsi nusikaltęs ir to galėjosi. Bet kuo buvo nusi kaltęs, už ką nuteistas, nesipasakojo.

Tačiau neilgai po amnestijos kamera buvo pustuštė. Pamažu ji vėl prisipildė. Po poros savaičių sugrįžo amnestuotas vagišius, vėl įkliuvęs, nes ir toliau vertėsi savo įprastiniu verslu. Daug į mūsų kamerą atėjo ir naujų. Iš eisenos, apsidairymo, kai įžengia į kamerą, išmokau atskirti, kas yra naujas gyventojas. Politiniai paprastai atsineša reikalingų ir nereikalingų daiktų maišelį; vagys ateina visai be daiktų, kaip stovi, taip brangūs. Jie žino, kad kalėjime ras politinių ir kitokių kalinių, iš kurių bus galima atimti, ko prireiks. Įžengęs į kamerą vagis recidyvistas eina drąsiai, užvertęs galvą, tiesiog į geriausią vietą, toli nuo smirdančios parašos, nes gerai žino, kad

tenai sutiks savo bendraverslį, kuris jį tuojuo atjaus, duos pavalgyti ir pasiguldys šalia savės. Politinis kalinys įžengęs į kamerą, sustoja prie durų, bailiai apsidairo, nedrąsiai pasisveikina, klausia, kur jam atsisėsti. Kameros vyresnysis paprastai tokiam parodo vietą šalia parašos. Jeigu jis atsineša daiktų, valgių, vyresniojo adjutantai tuojuo prieina, paklausia, ką čia atsinešęs; netikėdami jo žodžiais, patys padaro reviziją ir, jei randa ką sau tinkamo, pasiima. Atėjęs naujas vagis pirmiausia savo bjauriu žargonu pasipasakoja vyresniajam, kur sėdėjęs, ką iš valgių sutikęs, kas šiaip apie jų profesijos žmones girdėti. Jeigu toks pasimatymas nesukelia abejonių, naujasis vagis automatiškai įeina į vagių kastą, gauna gerą vietą ant viršutinių gultų, sočių kąsnių iš svetimų siuntinių ir gyvena sau kameroje ne per daug nusiminęs, kad pateko į zekų kategoriją. Tačiau vargas tam, kuris tikrai dedasi profesionalu - išsifruotas jis gerokai atsiima, dažnai net šonkauliais užsimoka.

Stambieji vagys profesionalai kai kuriuos savo kastos įstatymus vykdo labai atkakliai ir žiauriai. Pavyzdžiui, jiems leista be jokių varžymų atimti iš kitų kategorijų zekų įvairius daiktus, ypač siuntinius, bet griežtai draudžiama atimti ar pavogti ir, bet kurio zeko valdišką kasdieninį duonos davinį. Už to valdiško davinio atėmimą leidžiama net mirtimi bausti. Ne kartą mačiau, kaip žiauriai nusikaltusieji buvo mušami. Vagys profesionalai gali nutarti nubauti mirtimi bet kurį zeką, jei bus su-sekta, kad jis slapta bendradarbiauja su kalėjimo adminis-

valstybės Konstitucija, garantuojanti Žmogaus ir Piliečio teises ir laisves, atspindinti istorines Lietuvos valstybės tradicijas ir jos tęstinumą.

NEŽINOMO KAREIVIO PAGERBIMAS KAUNE

1990 m. lapkričio mėn.

23 d. - Lietuvos Kariuomenės Šventės dieną - vyko ypatingos išskilmės Kauno Karo Muziejaus sodelyje. Čia buvo palaidotas nežinomas Kareivis, kurio palaikai perkelti iš Giedraičių kapinių.

Sarkofagas su palaikais buvo atvežtas į Vilniaus arkikatedrą. Po specialių Mišių procesija ėjo Giedraičių prospektu iki Lietuvos Aukščiausios Tarybos rūmų ir sustojo ties jais. AT p-kas Vytautas Landsbergis pasakė kalbą, pagerbdamas visus žuvusius už Lietuvos nepriklausomybę.

Lapkričio 23 d. Kauno arkikatedroje taip pat vyko iškilmingos pamaldos už žuvusius Lietuvos laisvės kovose.

Po to procesija Kauno gatvėmis nuėjo į Vytauto Didžiojo Karo Muziejaus sodelį, kuriame iki 1950-tųjų metų buvo pagarbiai laikomi kito nežinomo lietuvių kario palaikai. 1950 m. okupantų vandalai buvo nugriovę paminklą ir išniekinę kapą.

Atnešus sarkofagą su palaikais, buv. politinis kalnys kun. Alfonsas Svarinskas pašventino kapo duobę. Kitas buvęs kalnys kun. Sigitas Tamkevičius pasakė pamokslą Po to žodis suteikiamas AT p-kui Vytautui Landsbergiui. Kalbėjo ir vicepremyeras Algirdas Brazauskas bei kiti žymūs žmonės.

Nuleidus sarkofagą, suaidėjo trys salės ir prie Nežinomojo Lietuvos Kareivio kapo uždegta Amžinoji ugnis.

● Baigiamas rengti Lietuvos Respublikos Konstitucijos projektas. Tai turės būti demokratinės, teisinės

tracija, ypač su operatyviniu igaliojiniu, kuris kalėjimo žargonu paprastai vadinamas "kūmu". Tokie slaptieji administracijos bendradarbiai vadinami "siksotais" ir "sukačiais". Tai didžiausio paniekinimo titulai. Ne vienas tikras ar tik įtariamas "siksotas" ar "stukačius" yra palydėjęs sava galvą ar bent jau sveikatą. Vagių įstatymai griežtai reikalauja atsiskaityti už tai, ka esi pralošęs kortomis. Aistringi lošėjai, viską pralošę, kartais ant kortos stato, pavyzdžiui, galvą to zeko, kuris pirmas įeis į patalpą. Teko girdėti, kad būdavo lošiama iš viešo moters išprievartavimo, žinoma, tais laikais, kai dar buvo bendri vyrų ir moterų lageriai. Išdavyste buvo laikoma pasiskusti lagerio ar kalėjimo administracijai, kad barake vyksta plėsimai, kanikinimai, kad lošiama kortomis ir t.t. Jei čia tave muša ar kitaip draugai zekai skriaudžia geriau tylėk ir kentėk. Pasiskusi administracijai - bus blo-giau, nes negali žinoti, kaip viršininkai į tavo skundą sureaguos ir kokių priemonių imsis. Galbūt visai dėmesio nekreips. Bet kad už pasiskundimą savo atsiimsi kaip "siksotas" ar "stukačius", - būk tikras. Labai retai skriaudžiamąjį kolektyvas užstoia.

Rytas, vos išgirdus kėlimo komandą, visa kamera susėda - kas ant gultų, o kas asloje. Dauguma zekų miegodavo nenusirengę, išskyrus tik viršutinių drabužių. Po galva pasidėdavome savo apsiavimą, kad būtų aukščiau ir kad ne taip lengva jį pavogti. Nors kartais tas apsiavimas būdavo supuvusio dvylekio tevertas, bet vis ne basas. O kalėjimo ūkvedys nesiskubina zekus aprengti ir apauti. Verskis kaip išmanai! Apatinių baltinių neskaldavome. Nuo prakaito ir dezinfekcijų jie per pusmetį pasidarė geltoni, vietomis juodi. Mintyse dėkodavau Rasteniiui, kad jis man savo baltinių eilutę padovanojo ir stirninės kelnės dabar blauzdų nesukavo.

(Bus daugiau)

Canada's Green Plan is the new environmental action plan for the whole country. It's about the commitments *we need to make now*, for our own good and the good of our children. Righting environmental wrongs is part of the Plan.

INTRODUCING CANADA'S GREEN PLAN FOR A HEALTHY ENVIRONMENT.

Canada's Green Plan includes new programs and regulations, clear targets and schedules. And, most importantly, it includes all of us — governments, industry, and individuals — as "environmental citizens."

What's in it for all of us. The Plan begins with major waterway clean-ups, new air and water quality standards, waste management programs and land

protection measures. And it supports extensive scientific study, education and cooperative efforts throughout Canada and around the world.

Through action and information, Canada's Green Plan sets out the means by which Canadians can curb air, water and land pollution, cut waste, and maintain a healthy environment

from which we'll all benefit.

How to take part in the Plan. It's easy to obtain information on Canada's Green Plan and how to be part of it. To get a summary of the Plan, as well as general tips for everyone, just call the toll-free number or send in the coupon.

CANADA'S GREEN PLAN

Things You Can Do Right Now

- Support organizations that work to protect and improve the environment in your community.
- Join — or start — a local recycling program.

For Information Call Toll-Free:

1 800 668-6767

Or complete and mail to:
CANADA'S GREEN PLAN,
Ottawa, Ontario, K1A 0S9

PLEASE SEND ME INFORMATION ON CANADA'S GREEN PLAN AND THINGS I CAN DO FOR THE ENVIRONMENT

NAME _____

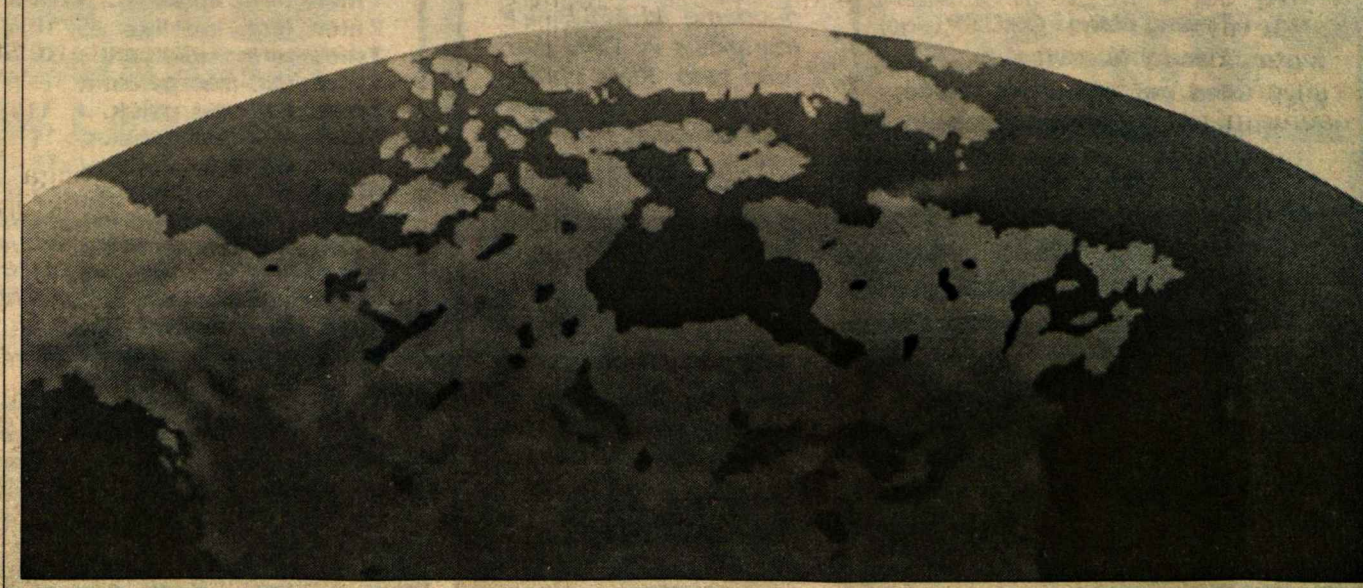
ADDRESS _____

CITY _____ PROV. _____

POSTAL CODE _____

Canada

IT'S A BEAUTIFUL HOME,
BUT WE ALL HAVE
TO DO THE HOUSEWORK.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS, REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,

310 Rathburn Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2L8

Pagerbiamas Savanoris VLADAS KAZLAUSKAS

LIETUVOS KARIUOMENĖS
ATKŪRIMO ŠVENTĖS
MINĖJIMAS -1918-1990

1990 m. lapkričio mėn. 18 d. 2:30 val. p.p. LN Karaliaus Mindaugo Menėje įvyko Lietuvos kariuomenės prisiminimo ir pagerbimo minėjimas. Šaulys Vytautas Pečiulis pradėjo minėjimą vėliavų įnešimu ir Kanados himnu. Atidarymo žodį tarė LŠST, Vl. Pūtvis šaulių kuopos pirm. Balys Savickas. Baigdamas savo vedamąjį žodį, pakvietė Kražių, Karklėnų ir Pašilės kleb. kun. Stanislova Anužį sukalbėti invokaciją. Buvo pagerbtas ir pristatytas savanoris Vladas Kazlauskas. Susirinkusius sveikino: Lietuvos Generalinis Konsulas H. Lapas ir Hamiltono Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Algirdo šaulių kuopos pirm. Povilas Kanopa.

KLB Toronto apylinkės pirm. Kęstutis Budrevičius pristatė pagrindinį šventės paskaitininką, dr. Kazi Bobelį. VLIK'o pirmininkas savo kalboje apibūdino Lietuvos kariuomenės kovas dėl Lietuvos laisvės. Raudonajai Armijai užgrobus Lietuvą, tolimesnę kovą tęsė partizanai prieš Raudonąją Armiją ir stribus. Tos kovos pareikalavo daug gyvybinių aukų. Išeivijoje VLIKas kovojo visokiais būdais dėl Lietuvos nepriklausomybės. Dalyvavo įvairių valstybių konferencijose, demonstracijose ir protestuose, per spaudą, lankydamiesi lietuvių P. Amerikoje, Europoje, Kana-

doje ir Australijoje bei įteikdami memorandumus vyriausybėms atstovams dėl Lietuvos teisės į nepriklausomybę reikalui.

Naujos viltys atgauti Lietuvos nepriklausomybę pragiedrejo po Helsinkio Akto pasirašymo 1975 metais. Pagrindinė dr. Bobelio mintis buvo, kad mes visi esame kareiviai, kovojantys dėl Lietuvos laisvės. Šią išlaisvinimo kovą turime vesti vieningai, vienas kitam padėdami, kartu su mūsų broliais ir seserimis Lietuvoje. Dr. Bobelio kalba buvo ne tik palydėta garsiais plojimais bet ir publikos atsistoijimu.

Meninę programą atliko Toronto Lietuvių 33 vyrų choras "Aras", padainuodamas 10 kariškių ir patriotinių dainų. Choro repertuaras buvo publikos šiltai priimtas.

Padėkos žodį tarė KLB Toronto Apylinkės pirm. Kęstutis Budrevičius. Programą pranešinėjo Š. Vytautas Pečiulis ir scenos šviesos prižiūrėtojas Kazys Juzumasi. Minėjime dalyvavo 380 asmenų.

T. Stanulis
● KUČIŲ VAKARO pamaldas IŠGANYTOJO P-joje atnašavo evangelikų-liuteronų kunigai P. Dilys ir J. Saarinen. Papirijos choras gražiai pagiedojo tradicines giesmes.

● PRISIKĖLIMO P-jos Kredito Koopeatyvas, paremdamas "Nepriklausomos Lietuvos" laikraščio darbą, atsiuntė \$400 auką. Nuoširdžiai dėkoja "NL" valdyba ir darbuotojai.

Iš kairės: KLB Toronto A-kės pirm. K. BUDREVČIUS, prelegentas VLIK'o pirm. dr. K. BOBELIS, Lietuvos generalinis konsulas H. LAPAS, savanoris VLADAS KAZLAUSKAS, ir kt.

Nuotraukos D.V. Arankos

LN Vyrų Būrelio vicep. A. SUKAUSKAS Slaugos Namų popietėje

Nuotr. K. Raudžio

LIETUVIŲ SLAUGOS
NAMŲ POPIETĖ

1990 m. gruodžio mėn. 2 d., 2:30 val. p.p. LN Karaliaus Mindaugo menėje įvyko Lietuvių Namų Moterų ir Vyrų būrelių rengta sekmadienio popietė sukelti lėšų Lietuvių Slaugos Namų statybai. Dalyvavo 310 asmenų. Susirinkusius pasveikino LN V-bos vicep. Augustinas Sukauskas. Jis paminėjo, kad LN būreliai sukaupe visas savo jėgas ir ryžosi rengti sekmadienio popietės vakarą. Publika būrelių neapvydė. Baigdamas savo trumpą žodį, kreipėsi į susirinkusius, prašydamas jų vienybės, kantrybės ir finansinės paramos.

Programos pranešėja Aldona Kilinskienė pakvietė LN ir Labdaros V-bos pirm.

Rimą Strimaitį tarti žodį. Jis džiaugėsi būrelių rodoma iniciatyva, visuomenės pritarmu ir išreiškė viltį, kad lietuviai įvertins jau atliktus paruošiamuosius darbus ir prie jų prisidės moraline ir finansine parama. Dar jam nenuėjus nuo scenos, LN Moterų Būrelio V-bos pirm. Birutė Abromaitienė įteikė abiejų būrelių 1.000 dol. auką.

Platesnį pranešimą apie LSN steigimo idėją, programą ir gautą leidimą 60-čiai lovų, kalbėjo LSN planavimo komiteto pirm. Jonas Vytautas Šimkus. Su 60-ties lovų leidimo gavimu atėjo ir mūsų išpareigojimai:

a) iki 1991 m. rugpjūčio mėn. 31 d. privalome patenkinti Ontario Sveikatos Ministeriją, kad turime

sukėlę reikiamus finansus statybai, ir
b) iki 1992 m. rugpjūčio mėn. 31 d. pranešti Ministerijai, kad Slaugos Namai pastatyti ir paruošti inspekcijai.

Buvo sudarytas 25-kių asmenų Lėšų Telkimo Komitetas ir rugsėjo mėn. 27 d. buvo paskelbtas Slaugos Namų vajas. Lėšų telkimo paspartinimui buvo sudarytas darbo komitetas iš: L. Balsienės, N. Budrienės, dr. G. Ginčauskaitės, H. Stepaičio, R. Strimaitės, A. Sungailienės ir J. V. Šimkaus. Ypatingai svarbu dabar,

nedelsiant sukelti reikiamą kapitalą, nes, pastačius šiuos namus, Ontario Sveikatos Ministerija duos finansinę pagalbą gyventojui, reikalingam priežiūros padengiant metines išlaidas \$ 13, 281,72 suma. Šešiasdešimčiai gyventojų tai sudarytų \$ 796,903 vieneriems metams. Komitetas išspausdino 7.500 lankstinukų, kurie buvo išdalinti šio popiečio dieną ir bus išsiuntinėti 1991 m. sausio mėnesį. Juose yra aprašomi LSN projekto faktų su anketa Slaugos Namų statybai. /bus daugiau/

st. catharines

● Sunkiau sekasi su valdymomis: iš mūsų kadaiše gerai veikiančių keletos organizacijų, dabar dar neblogai veikia tikslai Ramovėnai. Kiekvienam kuriame nors minėjime matome karišką Ramovėnų vėliavą, taip jautriai primenantį garbingą Nepriklausomos Lietuvos kariuomenę.

Sunkiau šiomet net su Bendruomenės valdybos rinkimais. Ne tai, kad žmonės darytųsi mažesnius patriotais, bet nemaža jų jau iškeliavo į kitą pasaulį, o dar daugiau traukiasi į tikrą kovą su senatve. Senesniai žmogai vis sunkiau imtis svarbesnių pareigų. Žinoma, netrūksta ir tokių tautiečių, kurie niekada per daug nesiveržė į jokią "valdžios" darbą. Tad kyla rimtas klausimas, kas daryti?

Iš pasiūlymų yra ir tokių, kad dar labiau sumažinti visą veiklą, o ji buvo tikrai didelė. Vien tik raštai iš visų pusių reikalauja beveik pilnų dienų rankų. Siūloma atsakinėti tiksliai į dalį jų, ir tai į svarbiausius. Gal taip ir bus. Valdyba tokiu būdu galėtų susidėti iš poros žmonių. Esmė būtų tiksliai stovėti lietuvių sargyboje ir tik, reikalingu esant, "sukelti visus ant kojų". Sovietinis pavergėjas nėra tiek sovietinis, kiek cariška maskoliška. Gorbachiovinkai žada nagais įsikibę laikytis imperijos "gronyčių". Niekas netiki, kad dar ilgai išsilaikytų, bet vargo dar gali būti nemaža. Budėti tenka vi-

siems toje Tėvynės reikalu sargyboje.

Dar gana gerai veikia ir Pavergtų Tautų Organizacija. Nors nuo jos jau lyg ir atkrito vengrai ir čekai, bet užtat suaktyvėjo ukrainai. Neblogai laikosi ir lenkai. Organizacijos vicepirmininku tebėra lenkas Adam Sobczyk. Sekančią kadenciją jis gali perimti vadovavimą visai organizacijai, nes lietuvius S. Šetkus už kelių mėnesių jau baigia savo dviejų metų pirmininkavimo laiką.

Su šia organizacija yra gerai tas, kad jos veiklą gyvai palaiko beveik visi, įskaitant ir lietuvius. Atrodo, kad Lietuvos okupantai vėl skaudžiau veržiant grandines, gali tekti šiai organizacijai irgi padidinti savo akciją, įtraukiant į ją labiausiai už laisvę kovojančių tautų žmones, tokius, kaip moldavus, gruzinus ir kazakus.

● Šiomet dar beveik ir sniego nematėm, nors ir buvo Šv. Kalėdų laikas. Kartais atrodo, kad Florida veržiasi į mūsų kraštą. Tegu.

Šiomet jaunimo mažiau nepasirodys per šventes aplankant tėvus, nes tas jaunimas jau turi savo jaunimą. Reikalą išlygins vis didėjantis skaičius lietuvių svečių iš vis dar vargstančios Lietuvos. Mūsų parapijos bendrų giesmių giedotojai ir šiomet pagiedojo darniai ir gražiai. Ir šiomet bendra Eglutė mūsų maldos salėje švytėjo, kaip ir visais kitais metais, jaukiai nušviesdama meniškai įrengtą kalėdinę praeitį.

Kor.

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS

MOKA:

10 % už 90 dienų term. indėlius
10 1/4 % už 6 mėn. term. indėlius
10 1/2 % už 1 m. term. indėlius
10 3/4 % už 2 m. term. indėlius
10 1/4 % už 3 m. term. indėlius
11 % už 1 m. GIC mėn. palūk.
11 1/2 % už 1 m. GIC invest. pažym.
11 1/4 % už 2 m. GIC invest. pažym.
11 1/4 % už 3 m. GIC invest. pažym.
9 1/2 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
11 1/2 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind
11 1/4 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind
11 1/4 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind
9 1/2 % už namų planą - OHOSP (v.r.)
8 1/2 % už taupymo sąskaitą
9 1/2 % kasd. pal. sąsk. virš 10.000
7 % už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo... 13 1/2 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1 metų 13 1/2 %
2 metų 13 1/2 %
3 metų 13 1/2 %
su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ar 3 metų 13 % (variable rate)
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% (kai nurodo turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI VIRŠ 79 MILIJONŲ DOLERIŲ

Visų namų gyvybė apdrausta santaupų dydžiu, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniai - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
TELEFONAS: 532-1149

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St. Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniai - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniai nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniai nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind. 10 %
180-185 d. term. ind. 10 1/4 %
1 metų term. indėlius 10 1/2 %
2 metų term. indėlius 10 1/4 %
3 metų term. indėlius 10 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk. 11 1/4 %
2 metų GIC-met. palūk. 11 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. 11 1/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk. 11 %
RRSP, RRIF ir OHOSP 9 1/2 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 11 1/4 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 11 1/4 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 11 1/4 %
Taupomąją sąskaitą 8 1/2 %
Kasd. pal. taupymo sąsk. 9 1/2 %
Kasd. pal. čekių sąsk. iki... 5 1/4 %

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% (kai nurodo turto vertę. Paruodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairius sąskaitas).

AKTYVAI VIRŠ 45 milijonų dolerių

Musu tikslas - ne pelnas, bet sažiningas patarnavimas

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo 13 1/2 %
Sutarties paskolas nuo 13 1/2 %
Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu 1 metų 13 1/2 %
2 metų 13 1/2 %
3 metų 13 1/2 %
Su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ir 3 metų 13 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir namų gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.

DAUGINIS
DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
Dauginis - telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8490

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

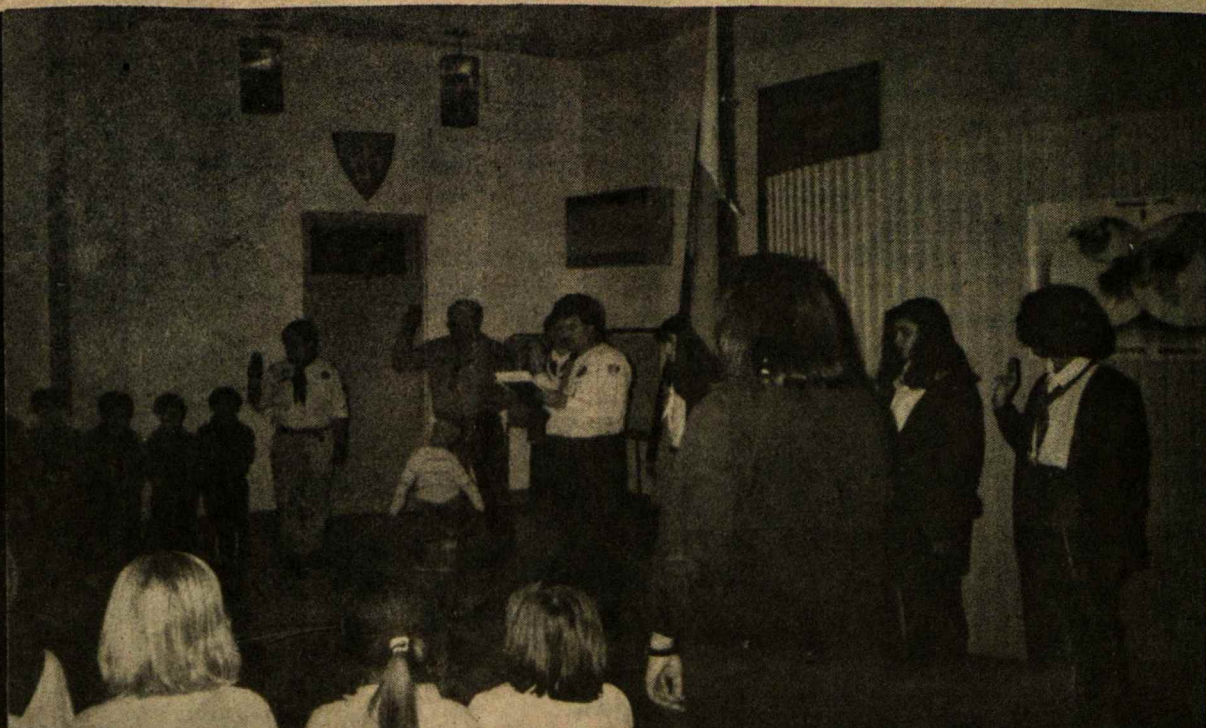
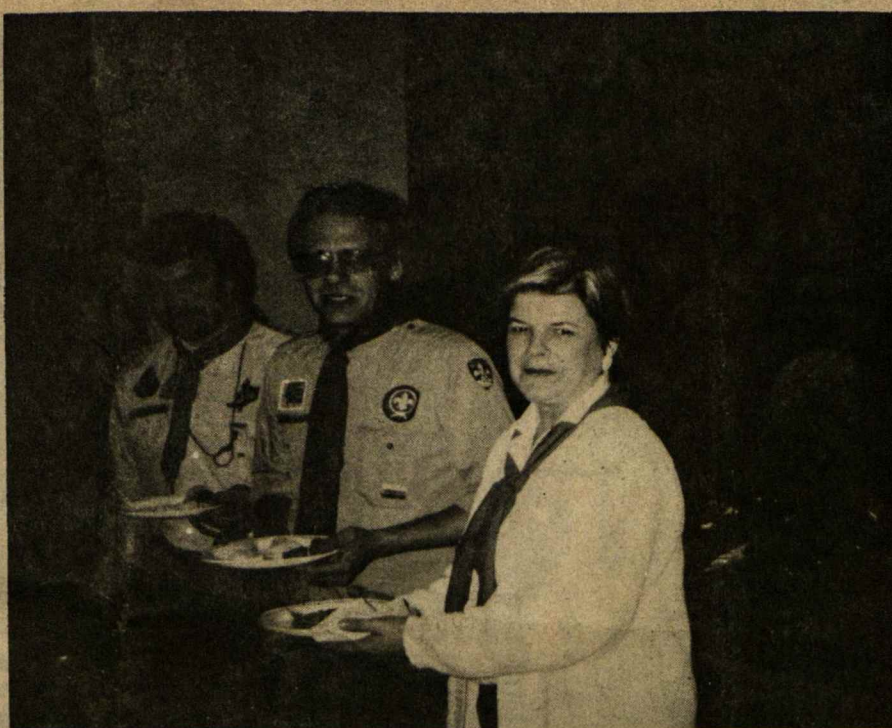
Patarnavimas - greitas ir tikslus!

hamilton

Medžiotojų-Meškeriojų Klubas GIEDRAITIS gruodžio mėn. 13 d. buvo surengęs tradicinį Laimės Rato pobuvį.

Savo posėdyje lapkričio mėn. 26 d., Valdyba nepamiršo mūsų lietuviškosios spaudos: po \$ 75 - paaukoko "Nepriklausomai Lietuvai" ir "Tėviškės Žiburiams". Taip pat Valdyba nutarė papildyti Klubo įnašą LIETUVIŲ FONDE ir tam tikslui paskyrė \$50. Klubas, įvertindamas lietuviškos radijo valandėlės reikšmę mūsų kolonijoje, "Gintariniams Aidams" irgi paaukoko \$50. Valandėlė girdima kas sekmdienį nuo 1 val.iki 2 val.p.

Montrealio skautų Kūčios 1990 m. gruodžio mėn.13 d.

montreal

Kairėje - Rimas Piečaitis, išvykstantieji Petras ir Alma Drešeriai. Toliau-Montrealio skautų tuntų sueigoj, Kūčių proga. Nuotr. G.Nagis

SKAUTŲ KŪČIOS MONTREALYJE

1990 m.gruodžio mėn. 13 d., vakare Aušros Vartų P-jos salėje vyko "Geležinio Vilko" Skautų Tunto ir "Neringos" Skautų Tunto tradicinės skautų Kūčios.

Programą sklandžiai pravedė mūsų skautininkės ir jaunesnės vadovės - Rima Piečaitienė, Ginta Piečaitienė ir Kristina Čičinskaitė. Jos apibūdino lietuviškųjų Kūčių tradicijas, būrimą su šieniu ir kt.

Tuntų kapelionas Tėv. J.Aranauskas,S.J. palaimino Kūčių stalą ir išdalino plotkeles, kuriomis visi pasidalino.

Ta proga taip pat vyko bendra tunto sueiga, kur buvo perskaityti įsakymai, patvirtinantys naujus tuntininkus: ps. Gintarą Nagį ir ps. Rimą Piečaitienę.

Jiems - geriausi linkėjimai!

Kaip įprasta per Kūčias, buvo prisiminti ir visi skautai- skautės. Ši kartą montrealiečiams teko tarti skautišką SUDIEV Almos ir Petro Drešerių šeimai, kuri išsikelia į Sarnia, Ont. Su jais ir jų vaikai - vilkiukas Adomas ir paukštytė Maika, o taip pat ir ateities paukštytės Natalija ir Ema.

Nuoširdžiai linkime Drešeriams geriausios sėkmės, ir lauksime žinių apie naują tuntą, įsisteigusį Sarnia vietovėje.

Vienam senam skautui irgi teko apsilankyti šiose Kūčiose ir išdalinti dovanėles visiems skautams ir vilkiukams bei paukštytėms.

ACIŲ visiems tėveliams, kurie prisidėjo prie valšių stalo ir gausiai dalyvavo šiose skautiškose, tradicinėse Kūčiose.

Geležinis Vilkas

100 metų. Vykstant vis stipresniam germaniškų genčių puldinėjimui iš rytų, Romėnų gynybinės linijos į rytus nuo Reino ėmė kaskart silpnėti, kol neišvengiamas miesto barbariškas užėmimas tapo realybe. Romos-Vakarų imperijos Prefektūra buvo perkelta toliau į vakarus (į Amiens) ir šių grandiozinių Romėnų statinių degradacija prasidėjo. Apie tai teks apžvelgti truputį vėliau.

Elektorių Rūmai.

Geras tūkstantis metų praslinko nuo Romos Imperijos žlugimo, kai 17-tame amžiuje buvo sumanyta pastatyti Triero kunigaikščių (Elektorių) rūmus. Tuo laiku Aula Palatina perėjo, galbūt, savo drastiškiausią mutaciją: šių rūmų architektai sugalvojo Aula Palatina inkorporuoti į Elektorių rūmų ansamblį. Nugriautos buvo Aula Palatina rytinės ir pietinės sienos. Rūmai buvo pastatyti net dviejų didžiulių kiemų (kvadrantų) formoje.

1757-61 metais architektas Johannes Setz vėl šiuos rūmus perstatinėjo, pastatydamas dabartinį rokokinį rūmų pietinį sparną. Atgijus 19 amžiuje Romėnų paminklų restauracijos bangai, Aula Palatina 1846-1856 metais buvo visiškai atstatyta savo originalioje formoje, kaip buvusi pastatyta 4-me amžiuje. Po šio atstatymo, Aula Palatina tapo protestantų bazilika, kuria jinai tarnauja ir šiandien. Abu šie rūmai tapo jau minėtųjų architektų sujungti į vieną ansamblį. Praeito karo metu (1944 m.) abu šie rūmai neišvengė Alijantų oro ir artilerijos bombardavimų. Abu labai nukentėjo nuo gaisrų. Pokario (1966-65) metais buvo vėl atstatyti dabartiniame grožyje, kiek galint išlaikant jų originalumą.

Prie šių Elektorių rūmų, į pietus, randasi nepaprastai išpūdingi barokiniai sodai. Jų alėjos, su labai romantiškais kiemeliais yra apvedžiotos gerai užlaikomomis gyvatvorėmis. Tuose kiemeliuose randasi vėl puikiai gėlynai. Ysų rūšių ornamentinės, metinės ir daugiamečių gėlės puikuojasi atskiromis sekcijomis, atskirtomis labai meniskai išvedžiotų žemų gyvatvorių. Pagal šio didžiulio parko alėjas ir skersinius takus, išdėstytos stovi skulptoriaus Ferdinando Tietz jau anksčiau minėtos skulptūros iš graikų bei romėnų mitologijos. Čia matomos deivės ir dievai įvairių paskirčių. Visos skulptūros yra gyvo žmogaus dydžio bei realistiškumo.

Šie pasakiškai gražūs parkai tęsiasi nuo Elektorių rokokinių rūmų ligi Imperatorių maudyklių griuvėsių teritorijos.

Imperatorinės Maudyklos (Imperiales Thermae)

Beveik tiesiog į pietus nuo rokokinių Kunigaikščių rūmų, už jau čia minėtų barokinių sodų su Ferdinando Tietz skulptūromis, plyti Imperatorių maudyklų teritorija su dar gana gerai išsilaikiusiais tų maudyklų griuvėsiais. Ir nenuostabu, kad beveik po poros tūkstančių metų sulaukė mūsų laikų, palyginant gerame stovyje. Pažiūrėkime, iš kokių plytų ir kokio storumo tos sienos buvo Romėnų mūrininkų sukrautos! Romėnų plytos jau tūkstančiais metų pagarsėjo savo ypatingu atsparumu gamtos sąlygų kaitaliojimuisi. O be to, dar taip tik Romėnams žinomu būdu, jos taip imantriai sumūrytos į 2-3 metrų storumo sienas, stovi jos ir nūnai, dar 2-3 aukštų lygyje, išsilaikiusios. Aukštai ant šių masyvių sienų jau geras klotas juodžemio susiklojęs, ant kurio jau smagiai auga įvairi augmenija, net su keleta drebuliųjų ir berželių.

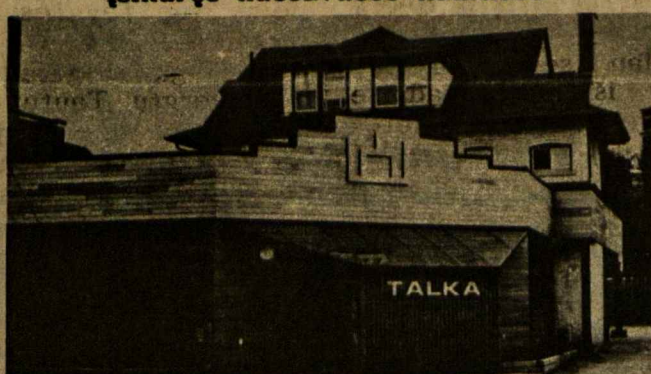
Maudyklių statyba

Kaip žinoma, Romėnams, be kitų žemiškų pasilinksminimų, maudyklos ir amfiteatrai su savo kruvinais spektakliais buvo du būtinumai. Taigi, po Imperatorių Rūmų, šios Imperatorinės Maudyklos buvo ne mažiau ambicingas projektas. Maudyklių statyba buvo vykdoma 4-tojo šimtmečio pirmojoje pusėje. Tai buvo vienos iš didžiausių visose Romos Imperijoje.

(Bus daugiau)

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose

HAMILTONO LIETUVIŲ KEEDITO KOOPERATYVAS "T A L K A"

830 Main Street East, HAMILTON, Ontario L8M 1L6
Tel. 544 - 7125

AKTYVAI PER 33 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 9%
santaukas 8.5%
kasd.pal.taupymo s-ta 8%
90 dienų indėlius 11%
1 m. term. indėlius 11.75%
1 m. term.ind.mėn.pal. 11.25%
3 m. term.indėlius 11.75%
RRSP ir RRIF (pensijos)...9%
RRSP ir RRIF 1 m. 11.75%
RRSP ind. 3 m. 11.75%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 16.5%
nekiln. turto pask. 1 m. . 13.25%
nekiln.turto pask. 3 m. 14.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta

VOKIETIJA ŠIANDIEN PRO AMŽIŲ PRIZMĘ

D. N. Baltrukonis

/ tęsinys /

Tie masyvūs akmens luitai buvo atgabenti į statybos vietą, čia pagal architektų brėžinius, tiksliai apdoroti ir sumontuoti į darnų 3-jų aukštų rūmą, kuris vėliau tarnavo kaip Romėnų miesto magistrato rūmai, tvirtovė, vėliau (viduramžiais) bažnyčia, o dabar - tik tuščias architektūros paminklas, gausiai lankomas turistų iš viso pasaulio.

Pastebėtina, jog šių rūmų akmenys nepaprastai gerai apdoroti (pagal tų laikų techniką) ir tiksliai sudėti į labai gražių lankstų formų, romėniškų arkų, lenktų karnyžų, apvalių kampinių sienų ansamblį. Pirmasis aukštas, per kurį eina dvi 7 metrų aukščio vartų arkos, yra remiamas 8 metrų aukščio romėniškų kolonų, inkorporuotų į masyvią sieną. Dargi, visi smėlakmenio aptašyti luitai yra sudėti be jokio tinko. Romėnai vartojo geležį tų luitų surakinimui.

Per amžių tėkmę, smėlakmenio luitai pajuodo ir vardas "Porta Nigra" buvo duotas jau Viduramžiais. Tokie jie yra ir dabar.

Aula Palatina (Bazilika)

Šio pastato istorija yra labai komplikuota. Jo evoliucija, kaip jau minėta anksčiau, prasidėjo Konstantino Didžiojo viešpatavimo laikais (310 A.D.). Jo vietoje jau anksčiau stovėjo krašto valdytojų rezidencija. Šią nugriovus, Romėnai pastatė Aula Palatina - Imperatorių Rūmus. Šiuose rūmuose dažnai rinkdavosi Romos Imperijos Senatas, kur buvo renkami nauji imperatoriai, vėliau jie čia būdavo ir karūnuojami. Turint omeny Romos imperatorių suteiktą Triero miestui ypatingą statusą (paskelbus jį antrąja Roma), vėliau čia buvo statomi labai ambicingi pramoginiai rūmai -Imperatorinės Maudyklos (Thermae), didžiausios visose Romos Imperijoje. Apie tai bus kalbama atskirame straipsnyje.

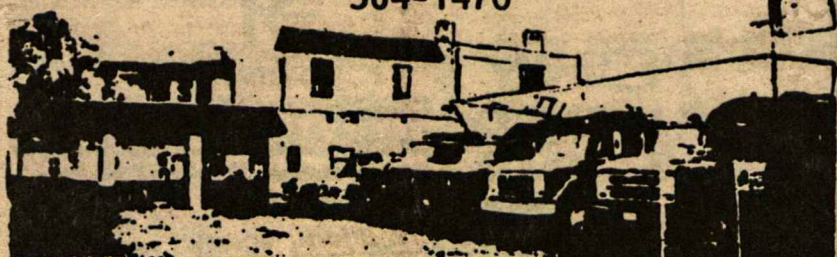
Visi šie kolosiniai statiniai suteikė Triero miestui ypatingo žydėjimo laikotarpį, kuris tęsėsi maždaug apie

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle
Geriausios patarėjas ir darbe atlikėjas stogdengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite tel.

364-1470

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F.WILSON & SONS Inc.

123 Maple Blv., 5784 Verdun Av.

Chateauguy, Que. Verdun, Que.

Tel: 691-4763 * Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

Dino

VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIĐŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ŽONŠAS

495-006 AVENUE, LaSalle
366-1143

7061 A CENTRALE, LaSalle
366-7146

2965 ALLARD, Vile Emard
766-2667

● MONTREALIO Lietuvių Aukšnio Amžiaus Klubas RŪTA šaukia metinį-visuotinę narių susirinkimą 1991 metais sausio mėn. 30 d., trečiadienį, 1 val. p.p. Seselių Namų salėje.

Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes bus įvairūs pranešimai, taip pat prirenkami valdybos ir revizijos komisijos nariai vietoje savo kadencijas baigusiujių.

"Rūtos" Valdyba

● Birutė ir Henrikas Naglė šiemet vietoje šventinių atvirukų, paaugojo VILNIAUS RADIOJO Užsienio Laidai ir dėkoja visiems, juos sveikintiems.

NAUJIEJI METAI

Naujųjų Metų sutikimas, kurį surengė L.K.MINDAUGO Šaulių Kuopą, sutraukė didelį būrį žmonių, jų tarpe nemaža svečių iš Lietuvos, kurie dabar čia vieši.

Su Naujaisiais 1991-aisiais metais visus pasveikino L.K.MINDAUGO Šaulių Kuopos p-kas Augustinas Mylė.

Prie smagios, Jono Šulmistro parūpintos, muzikos svečiai linksmiai šoko, valšinosi ir nemažai dainavo.

Skanią vakarienę paruošė šaulė Petronėlė Snapkauskienė su talkininkėmis ir talkininkais: Laima Snapkauskaitė-Dinat, Gediminas Snapkauskis ir šeimos draugu Fredy, E.Kirstukienė.

Apie 2 val. Naujųjų Metų rytą visi laimingai grįžo namo.

Dal.

● Almos ir Petro Drešerių šeima, susidėjus tarnybiniams reikalams, išsikėlė į Sarnia, Ont.

Gaila, kad ši jauna šeima turėjo apleisti mūsų koloniją, o jų vaikai Lituanistinę Mokyklą. Vaikai žada ir ten vykti šeštadienį.

niais į artimiausią tokią mokyklą, kuri randasi Londone, Ont. Geros sėkmės jiems visiems!

Alma ir Petras buvo aktyvūs gintariečiai, dirbo su skautais.

VINJETĖ:

PRIEŠKALĖDINĖ STAIGMENA

Savo vaikystę praleidau gyvendamas Kauno Radijo Stoties rajone, kur mano tėvas buvo šios stoties viršininku iki sovietų rusų okupacijos.

Tas rajonas buvo labai didelis ir gražus, aptvertas aukšta tvora. Jame augo įvairūs medžiai, krūmeliai, gėlės ir buvo alyvų alėja, teniso aikštė, prūdas ir tarnautojų daržai. Mums, vaikams, ten tai buvo rojus.

Dešinėje rajono, tvoros pusėje, stovėjo gražus mūrinis, baltos spalvos pastatas, iš kurio nuo kalno, kaip ant delno, matėsi visas Kauno miestas. Jame buvo įsikūręs Švedijos konsulas, prie kurio durų kabėdavo mėlyna su geltonu kryžiumi, švedų vėliava.

Konsulas turėjo mano amžiaus berniuką, su kuriuo aš žaisdavau. Aš net iki šios dienos atsimenu jo vardą: Klesbertil'is. O kai konsulo gražus, geltonos spalvos, nuleidžiamu stogu automobilis (Volvo) su plevėsuojančia švedų vėliava iš šono grįždavo iš miesto, jei pakelyje mane sutikdavo einant su kuprine iš mokyklos, tai visuomet sustodavo ir mane paveždavo iki radijo stoties.

Rusams okupavus Lietu-

g, ir V. Landsbergiai prie vaišių stalo su viena vaišių talkininkine - Nijole Bagdžiūniene. Dešinėje-Vyt. ir Gražina Landsbergiai su palydovais uždega žvakutes A.V. parapijos bažnyčioje.

Nuotraukos J. Piečaitis.

vą, tuojau pat jų kareiviai užėmė radijo stotį ir tuo pačiu švedų konsulo pastatą.

Dažnai prisimindavau savo vaikystės gerus laikus ir Klesbertilį.

Pagaliau, du mėnesius prieš Kalėdas, sugalvojau paieškoti savo vaikystės dienų draugą ir sužinoti, kur jis dabar randasi ir ką veikia.

Žinodamas tikrai jo vardą ir kad jis buvusio švedų konsulo Kaune sūnus, parašiau laišką į Užsienio Reikalų Ministeriją Švedijoje, kurios adresą gavau per Švedijos konsulą Montrealyje. Kadangi ministerija adresą tikriausiai taip lengvai niekam neduoda, tai aš jų prašiau, kad jam perduotų mano laišką.

Belaukiant atsakymo iš Švedijos, Kūčių vakarą suskamba telefonas. Kalba vyriškas angliškai ir klausia,

ar aš esu Stankevičius, kuris rašė į Švediją, ieškodamas tokio Klesbertilio. Atsakaiu taip, ir klausiu, kas kalba. Jis ir sako, čia tas, kurio tu ieškojai! Aš net krūptelėjau ir klausiu iš kur jis man skambina, ar iš Švedijos? Sako ne, iš Connecticut.

Na, ir prasidėjo valandos pokalbis ir prisiminimai apie vaikystės dienas Kaune ir jo lietuvių mokyklos lankymą. Jis sakė, kai rusai užėmė Lietuvą, tai jis su tėvais per Rytprūsius grįžo į Švediją. Po to jo tėvas buvo konsulu Pietų Amerikoje, kur jis ilgai su tėvais gyveno. Tėvams mirus, jis išvažiavo gyventi į Ameriką ir dabar randasi Connecticut valstijoje, kur turi savo verslo įstaigą.

Susitarėme prie pirmos progos susitikti. Juk kelias dabar nėra tolimas, bet vaikystės prisiminimai yra brangūs...

L. Stankevičius

PAGERBDAMI MIRUSIĄJĄ, AUKOJO KANADOS

LIETUVIŲ FONDUI:

● A.A. Elenos GERHARDIENĖS atminimui: \$50 - S.S. Vaškiai; po \$30 - J.P. Žukauskai, M. Makauskas; po \$20 - P. Gerhardas, A. Keblys, V. Murauskas, O. Sitkauskienė, E.J. Dalmotai, E.P. Jurgučiai, I. Vaitkutienė; \$5 - V. Litvinas; \$50 (USA) - A. Stripijauskas; \$20 (USA) - V. Augustinas.

VISIEMS aukotojams ir aukų rinkėjui Jonui Dalmotui nuoširdžiai dėkojame.

KLF

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI:

video kameras, video rašymo aparatus, televizijos, radio, magnetofonus, bevielius telefonus gausite papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE, 5887 Sherbrooke St. W., Montreal tel.: (514) 488-3363

Toronto tel.: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa, National, Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two cassette radio - \$129.- Video nuo \$399.-

Video camera : \$1499.-

Maurice Electrique Ltée

ENTREPRENEUR ELECTRICAL
ELECTRICIEN CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION
LASALLE, QUÉ. H8P2C5

TEL: 366-5484

Maurice Kaplan KAILIŲ SIUVĖJAS

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Saugojimas vasaros laiku (Storage)
- Taisau ir remodeliuoju
- Siuvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre,
Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:

844-7307 ir 288-9846

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
5220 ch. QUEEN MARY rd.
TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H3W 1X5

Tel. 481-8608

LITAS

MONTREALIG LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Sève, Montreal, Qué., H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$28,000,000 REZERVAS - virš milijono

MOKA UŽ:

Certifikatus	10 1/2%	Taupymo - special.	6 3/4%
Term. indėlius:		Taupymo - su gyv. dr.	6 1/4%
1 metų	9 1/2%	Taupymo - kasdienines	6 1/4%
180 d. - 364 d.	9 1/4%	Einamos sąsk.	4 1/4%
120 d. - 179 d.	9 %	RRIF - RRSP - term.	10 1/4%
60 d. - 119 d.	9 %	RRIF - RRSP - taup.	7 %
30 d. - 59 d.	9 %		

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 12 1/4% Asmenines - nuo 13 1/4%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Sève	3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treč.	9:00 - 3:00 (Tik pirm.) 10:00 - 2:00
Ketvirtadieniais	12:00 - 8:00 3:00 - 7:00
Penktadieniais	10:00 - 6:00 2:00 - 6:00

SPAUDA IŠ LIETUVOS

Norintieji užsiprenumeruoti "LITERATŪRĄ IR MENĄ", taipogi "Švyturį" iš Lietuvos, gali kreiptis į tų leidinių atstovą Kanadoje ir JAV-se Liudą Stankevičių, 1053 Cr. Albanel, Duvernay, Laval, Que., Canada H7G 4K7, tel: 669-8834.

CFMB

LIETUVIŠKA RADIOJO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENI NUO 11.30 IKI 12 val. nakties

Programos Vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669-8834

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS

Tel. Bus.: 722-3545

C. I. B.

Res.: 256-5355

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496